

KONSOLIDEERITUD
MAJANDUSAASTA
ARUANNE **2020**

Sisukord

03	Juhatuse esimehe pöördumine
04	2020. aasta ajajoon
08	Patsiendi- ja perekesksus, parim patsiendikogemus
14	Meie töötajad
18	Ravitegevus
26	Teadus- ja arendustegevus
30	Arendusprojektid
36	Kliinikumi haiglad ja kiirabi
39	Lõuna-Eesti Haigla AS
40	Valga Haigla AS
41	Põlva Haigla AS
42	Tartu Kiirabi SA
43	Konsolideeritud finantssuhtarvud
44	Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Ärinimi:

Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum
Registrikood: 90001478

Juriidiline aadress:

L. Puusepa 1A, Tartu 50406
+372 731 9401

E-post:

kliinikum@kliinikum.ee

www.kliinikum.ee

Juhatuse esimehe pöördumine

2020. aasta oli erakordne. Seda mitte ainult Tartu Ülikooli Kliinikumile, vaid Eestile, kogu maailmale. Tartu Ülikooli Kliinikum tuli 2020. aasta väljakutsetega hästi toime ning täitis võtmerolli Eesti tervishoius, tagades samaaegselt COVID-19 patsientide raviga muu ravitöö jätkusuutlikkuse.

COVID-19 patsiendid on saanud Kliinikumis parimat võimalikku ravi. Tunnen uhkust, et meie töötajate pingutused eesliinil olid eeskujuks teistele, seda mitte ainult COVID-19 kriisiga seotult, vaid samal ajal erakorralist ning edasilükkamatut tervishoiuteenust tagades.

2020. aasta kevadise eriolukorra lõppedes saabus suvel ja sügisel teistmoodi pingutamise etapp – tegemata jäänud ravitöö tuli ära teha. Kliinikumi töötajad on olnud tublid – lahendada COVID-19 kriisi ning samal ajal pingutada suvepuhkuste arvelt, et tagada ravi ka teistele patsientidele, on näide missioonitundest. Ühise eesmärgi, ravi rahastamise lepingu, täitmine on väga suur saavutus ning suure töö vili.

2020. aastal oli Tartu Ülikooli Kliinikumi kollektiivi ühine eesmärk leppida kokku, milliseks kujunevad Kliinikumi tulevikuaastad. Kliinikumi juhtimise põhimõtted ja kliiniline struktuur järgmisteks aastateks on kinnitatud. Sõltumata keerukast aastast, on paljud töötajad andnud oma sisendi Kliinikumi tuleviku kujundamisse. Juhtimispõhimõtete rakendamist ja organisatsioonikultuuri muutmist ei saa aga teha keegi meist üksi – ühiselt saame kujundada organisatsiooni, mis on heaks töökohaks koos toetavate ja toredate kolleegidega.

2020. aasta muutused näitasid, kui oluline on olla dialoogis patsientidega. Kuulasime, arvestasime ning süvenesime nii patsientide tagasisidesse kui ka Kliinikumi patsientide nõukoja ettepanekutesse. Et anda veel rohkem kaalu patsiendikesksusele ning keskenduda prima patsiendikogemuse loomisele, vastutab selle valdkonna eest edaspidi juhatus liige.

Vaatamata pandeemiale oli kliinikumis jätkuvalt tagatud innovatsioon läbi hästi integreeritud ravi-, õppe- ja teadustöö ning kasutusele võeti uusi ravimeetodeid ja ravimeid. Eesti ainsa ülikoolihaiglana leidsime ka kriisihetkedel võimaluse arstide, õdede ja teiste tervishoiuvaldkondade erialade diplomieelseks ja -järgseks õppeks ning täiendkoolituseks.

Ühtlasi, olenemata keerulistest oludest, kaitses 2020. aasta jooksul 11 kliinikumi töötajat doktoriväitekirja. See on ülikoolihaigla tugevus, kui töötajate värskeimad teadmised rakenduvad ravitöös, aga ka õppe- ja teadustöös.

2020. aasta ilmestas, kui väärtuslik on haiglatevaheline koostöö. Kliinikumi kontserni kuuluvate haiglate ühiselt juurutatud tarkvarad ja haigusloo infosüsteem on heaks eelduseks, et kujundada patsiendi latusamat teekonda olukorras, kus pandeemia tõttu võib olla vajalik patsiente hospitaliseerida vastavalt haigusseisundile tütarhaiglatesse ning teistesse partnerhaiglatesse ja vastupidi.

Lõpetuseks – 2020. aasta oli pingutuste aasta, tervishoiutöötajatel ka üle oma võimete pingutamise aasta. Täna kõiki Tartu Ülikooli Kliinikum töötajaid!

Preet Perens
Juhatus esimees

2020. aasta ajajoon

Jaanuar

- **1.01.2020** alustas südamekliinikus iseseisva osakonnana 12-kohaline kardiointensiivravi osakond, mille eesmärk on pakkuda kiiret ja professionaalset abi raskete südamehaiguste korral. Nendeks on ägedad klapihaigused, südamepuudulikkus, eluohtlikud rütmihäired, aordi dissektsioon, kopsuarteri trombemboolia. Paljud elustamisjärgses seisundis olevad haiged saavad samuti ravi just kardiointensiivravi osakonnas. Kõige suurema haigete osakaalu moodustavad aga ägeda koronaarsündroomiga haiged (STEMI, NSTEMI, ebastabiilne stenokardia).
- **2.01.2020** avas Tartu Ülikooli Kliinikum Tartu Tervisekeskuses laste ja noorukite vaimse tervise ambulatoorsed vastuvõtud, et suurendada vaimse tervise abi kättesaadavust.
- **31.01.2020** läks Tartu Ülikooli Kliinikum üle uuele veebilehele, mis on struktureeritud ennekõike patsiendi vajadustest lähtuvalt.
- **31.01.2020** moodustas Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu Kliinikumi struktuuri- ja juhtimisreformi töörühma, mille eesmärk oli tasakaalukalt ja osapooli kaasavalt jõuda struktuurireformi elluviimiseni.

Veebruar

- **10.–12.02.2020** viidi Tartu Ülikooli Kliinikumi hematoloogia-onkoloogia kliinikus läbi kogu keha kiiritusravi ägedat leukeemiat põdeval lapsel, mis on esmakordne sündmus terves Eestis. Dr Lenne-Triin Kõrgvee sõnul on lapsea vähi elulemus viimase poole sajandi jooksul oluliselt tõusnud ning tänapäeval on 5 aastat peale esmast vähidiagnoosi Euroopas elus 7–8 last kümnest.

„Meie eesmärgiks on pakkuda ka Eesti lastele parimat teadaolevat võimalust saada haigusest vabaks, selleks võtame kasutusele järjest uusi ravivõimalusi. Nii toimus esimene kogu keha kiiritusravi vereloome tüvirakkude siirdamise eelse ravikompleksi osana, mis pakub parema võimaluse saada haigusest vabaks retsidiiveerunud leukeemiaga lastele,“ selgitas Kliinikumi hematoloog Lenne-Triin Kõrgvee.

Kogu keha kiiritusravi (ingl *total body irradiation* ehk TBI) on väliskiiritusravi vorm, mis on peamiselt kasutatud leidnud pahaloomuliste hematoloogiliste kasvaja ravikompleksi osana luuüdi tüvirakkude siirdamise eelselt. Koosmõjus keemiaraviga peaks tervele kehale rakendatava kiiritusravi toimele hävinema nii vähirakud kui ka kogu allesjäänud vereloome vahetult enne uute vereloome tüvirakkude siirdamist. Kiiritusravi tulemusena tekib lapsealiste ägeda retsidiivse leukeemia ravis harvem haiguse retsidiive ja siirdatu äratõukereaktsioone, mis kokkuvõttes viib paremale haigete elulemusele.

Uudne ravimeetod oli põhjalikku planeerimist nõudev, nüanssiderikas ning läbiviimiselt keerukas raviprotseduur, kasutades kaasaegset aparatuuri ja tehnoloogiat ning eeldades head koostööd.

„Suur tänu kogu meeskonnale, kelleks olid arstid, õed, meditsiinifüüsikud, radioloogiatehnikud, anesteesiameeskond, hoolduspersonal jt ning muidugi vaprale patsiendile ja ta perele, kes kõik aitasid kaasa ravi õnnestumisele!“ rõhutas Kliinikumi onkoloog Hannes Jürgens.

Esimese innovaatilise protseduuri juures viibis ka kiiritusravi füüsik dr Martin Polednik Mannheimi Ülikoolihaiglast Saksamaalt, kes koos oma meeskonnaga on välja arendanud uudse kogu keha kiiritusravi tehnikat.

- **12.02.2020** sai projekt „Tartu Ülikooli Kliinikumi insuldikäsitus – ladus ja inimkeskne raviteekond kogu teeninduspiirkonnas“ Eesti Haigekassa toetuse, mille eesmärk on patsientide sujuv raviteekond. Projekti kirjeldatakse pikemalt peatükis „Patsiendi- ja perekesksus, parim patsiendikogemus“.

Märts

- **13.03.2020** moodustas Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatus kriisijuhtimise meeskonna, kelle ülesanne oli välja anda juhiseid üleriigilise eriolukorra tingimustes tavapärase ja erakorralise töö korraldamiseks Kliinikumis.
- **25.03.2020** moodustati Terviseameti korraldusel kriisiolukorra juhtimiseks kaks regionaalset staapi – Lõuna ja Põhja meditsiinistaap (LÕMS ja PÕMS). Lõuna meditsiinistaapi määrati juhtima Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatuse esimehe kohusetäitja Marek Seer ja prof Joel Starkopf.
- **Märtsis** seati sisse osakonnad COVID-19 patsientidele: isolatsioonipalatid erakorralise meditsiini osakonnas, nakkushaiguste osakond ja intensiivravi osakond. Ühtlasi loodi COVID-19 juhendid patsientide raviks.

Aprill

- **17.04.2020** lõpetasid Tartu Ülikooli Kliinikumis e-kursuse esimesed infektsioonivolinikud. Kliinikumi väljatöötatud koolituse eesmärk on pakkuda teadmisi ja oskusi hooldekodude töötajatele, et ennetada COVID-19 puhangut eakate klientide seas.

Mai

- **21.05.2020** tegi Tartu Ülikooli Kliinikumi silmakliiniku oftalmoloogia eriala arst-õppejõud Marko Pastak Eestis esmakordse glaukoomi dreneeriva implantaadi operatsiooni imikueas patsiendile.

Arvestades imikuealise silma anatoomilisi ja füsioloogilisi eripärasid ning lapseas glaukoomi haruldast esinemist, on Kliinikumi silmakliinikus tehtud implantaadi operatsioon maailmapraktikas sellises vanuses väga harv operatsioon.

„Imikueas, nelja kuu vanuse patsiendi operatsioon kulges tüsistusteta ning patsiendi silmarõhk on operatsioonijärgselt stabiliseerunud töötava implantaadi abil,“ selgitas dr Marko Pastak. Ta lisab, et kaasasündinud glaukoomi ravimisel on väga oluline hea koostöö kolleegide vahel. „Operatsiooni läbiviimiseks ja õnnestumiseks panustasid nii silmakliiniku töötajad kui ka lastekliiniku ning anesteesioloogia ja intensiivravi kliiniku kolleegid,“ rääkis dr Pastak.

- **18.05.2020** pälvis Kliinikumi preemia dr Väino Sinisalu, kes on andnud olulise panuse neurokirurgia arengusse.

Juuli

- **6.07.2020** sõlmis Tartu Ülikooli Kliinikum Maarjamõisa meditsiinilinnaku III etapi ehitustööde peatöövõtulepingu AS-iga Nordecon, kes osales hankel ühispakkumisega koos tütarettevõttega Embach Ehitus. Lepingu maksumuseks on 47,3 miljonit eurot, millele lisandub käibemaks.
- **17.07.2020** väljastati Tartu Ülikooli Kliinikumi patoloogiateenistusele Eesti Akrediteerimiskeskuse tunnistus standardi ISO 15189:2012 järgi, mis tähendab, et kõik Kliinikumi patoloogiateenistuse tegevused vastavad kõrgetele rahvusvahelistele nõuetele.

Kliinikumi patoloogiateenistuse direktori Liis Salumäe sõnul oli akrediteerimise eesmärk tagada labori kvaliteetne ja kõrgetasemeline toimimine vastavalt rahvusvahelistele standarditele.

„Akrediteering tagab patsiendile parimad diagnostikavõimalused, labori jätkusuutlikkuse ja personali pädevuse kõigil tasanditel,“ sõnas dr Salumäe. Ta selgitab, et Kliinikumi patoloogiateenistusele omistati rahvusvaheline akrediteering kõikide taotlemisel olnud metoodikate osas. „Histoloogiline uuring, immuunhistokeemiline uuring, immuunfluorestsentsuuring, üldtsütoloogiline uuring, günekotsütoloogiline uuring ja vedelikupõhine günekotsütoloogiline uuring on metoodikad, mis vastavad rahvusvahelistele kvaliteedinõuetele.“

Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuhil Andres Kotsaril on hea meel, et patoloogiateenistus võttis südameasjaks ISO standardile vastavuse taotlemise, aga ka teised patoloogia eriala indikaatorid.

„Kliinikum on siinkohal kindlasti esirinnas ning mitmete erinevate kolleegide viimase kuue kuu kollektiivne pingutus, mida on dr Liis Salumäe poolt ette valmistatud juba pikemat aega, on pälvinud professionaalse tunnustuse,“ lausus dr Kostar. Ravijuht peab oluliseks, et protsessi käigus loodi patoloogiateenistusele kvaliteedisüsteem, mis tugineb seadusandlusele ja hõlmab kõiki patoloogiakeskuse põhi- ja tugiprotsesse. „Nii on tagatud kaasaegne, usaldusväärne ja kvaliteetne patoloogiateenus nii Kliinikumis kui ka meie partneritele,“ lisas ravijuht Kotsar.

September

- **3.09.2020** valis Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu järgmiseks viieks aastaks juhatuse esimehe kohustesse Priit Perensi.
- **11.09.2020** võttis Kliinikum Atraktiivsete Tööandjate Päeval vastu tunnustuse, mille järgi hindasid meditsiinitudengid Tartu Ülikooli Kliinikumi mitmendat aastat järjest atraktiivseimaks tööandjaks.
- **14.09.2020** möödus täpselt viis aastat hetkest, mil tehti esimene südamesiirdamine eestlannale Helsingi Ülikooli Kesksaiglas. Tänu Tartu Ülikooli Kliinikumi aktiivsele projektis osalemisele on südamesiirdamisest saanud Kliinikumi patsientidele kättesaadav ravimeetod.
- **23.09.2020** toimus Tartu Ülikooli Kliinikumis esmakordselt Eestis südameoperatsioon metoodikaga, mille käigus reprotseeriti patsiendi mitraalklapp kateetrikaudselt.

„Uue mitraalklapi saanud 67-aastane meespatsient vajab esimest korda südameoperatsiooni 10 aastat tagasi, mil tema südame mitraalklapp asendati bioproteesiga,“ rääkis Tartu Ülikooli Kliinikumi südamekliiniku kardiokirurgia osakonna vanemarst-õppejõud Arno Ruusalepp. Ta selgitas, et bioproteesid kuluvad aja jooksul, mistõttu vajavad patsiendid kordusoperatsiooni. „Seni on südame mitraalklapi kordusproteesimised sobivate klapiproteeside puudumise tõttu

viidud Eestis läbi lahtise südameoperatsiooniga. Samas kaasnevad selle meetodiga aga suuremad riskid tüsistusteks, patsiendi pikem intensiivraviperiood ja ka operatsioonist taastumise aeg,“ rääkis dr Ruusalepp.

Seega on kateetrikaudne meetod klapiproteeside asendamiseks patsiendi jaoks kergemini kulgev operatsioon.

Uus mitraalklapi bioprotees paigaldati patsiendile ühetunnise operatsiooni käigus südame tipu kaudu olemasoleva mitraalklapi sisse, pärast mida see avati.

„Nii taastati operatsiooniga patsiendi südamefunktsiooni ja seeläbi ka elukvaliteet,“ sõnas dr Ruusalepp.

Uuendusliku südameoperatsiooni teostasid Tartu Ülikooli Kliinikumi südamekirurgid Arno Ruusalepp, Toomas Hermlin ja Jaagup Truusalu koos meeskonnaga. Südamekirurgide hinnangul vajaks Eestis edaspidi sellist operatsiooni aastas umbes viis patsienti ning Kliinikumis jääb see sõltuvalt patsiendi seisundist valikmeetodiks.

- **25.09.2020** avati pidulikult Tartu Ülikooli Kliinikumi uus Mammobuss, et pakkuda naistele rinnavähi sõeluuringut mugavamas keskkonnas kodukoha läheduses.

Oktoober

- **1.10.2020** alustas Tartu Ülikooli Kliinikumi naistekliiniku perekeskus ämmaemandusabi teenuse pakkumist nii Tartu Tervisekeskuse perearstide nimistus olevatele patsientidele kui ka teistele soovijatele.
- **7.10.2020** möödus 10 aastat kopsusiirdamistest, kui Tartu Ülikooli Kliinikumi pinnal siirdati esimest korda kopsud. Kopsusiirdamise eestvedajaks ja meetodi juurutajaks on dr Tanel Laisaar.

Detsember

- **4.12.2020** täitis Tartu Ülikooli Kliinikumi kliinilise geneetika keskusel 30 tegevusaastat, mille jooksul on keskusest kasvanud Eesti suurim ja ainus kliinilise geneetika alast nõustamist pakkuv keskus, mis koondab meditsiinigeneetikute ja laborispetsialistide parimad teadmised ning kus aastas saab abi üle 6000 patsiendi ja kuhu on talletatud enam kui 75 000 DNA-proovi.
- **11.12.2020** toimunud Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu koosolekul kiideti heaks struktuuri- ja juhtimisreformi tööühma poolt esitatud kavand Kliinikumi struktuuri ja juhtimispõhimõtete osas.
- **27.12.2020** alustas Tartu Ülikooli Kliinikum vaktsineerimist COVID-19 haiguse vastu. Esimesena vaktsineeriti COVID-19 patsientidega vahetut kokkupuudet omavaid Kliinikumi tervishoiutöötajaid.

Patsiendi- ja perekeskus, parim patsiendi- kogemus

Haigla edukaks toimimiseks on oluline pidevalt parendada patsiendikogemust. Kliinikum töötas kõikidele patsientidele kvaliteetse raviteenuse pakkumise nimel, ka ülemaailmse pandeemia ajal. Aasta jooksul ei olnud Kliinikumis olulisi haiglasiseseid COVID-19 puhanguid, mistõttu olid meie patsiendid COVID-19 pandeemia ajal hoitud ja kaitstud.

Patsientide rahulolu koduõendusteenusega tunnustab meie töötajaid

Patsiendi rahulolu mõõtmine võimaldab leida prioriteete ja kitsaskohti ning planeerida tegevusi patsiendikogemuse parendamiseks. Kuigi COVID-19 kriisi tõttu jäeti 2020. aastal ära plaaniline kogu Kliinikumi hõlmav patsiendi rahulolu-uuring, viidi siiski läbi uuring koduõendusteenuste osas.

Rahulolu-uuring koduõendusteenust tarbivate patsientide hulgas viidi läbi septembrikuus. Teenusega oli väga rahul 81% uuringus osalenud patsientidest. Kliinikumi koduõendusteenust soovitaks vajadusel oma lähedastele 91% vastanutest. Võrreldes 2018. aastaga on rahulolu veidi langenud koduõe teenuse kättesaadavuse, asjaajamise selguse ja kiirusega ning koduõe piisava ajaga patsiendiga suhtlemisel. Samas selgus patsientide kommentaaridest, et koduõdede tööd hinnatakse väga ning nähakse kui äärmiselt vajalikku teenust.

81%

vastajatest olid koduõendus-teenusega väga rahul

91%

vastanutest soovitab lähedastele koduõendus-teenust

Patsiendikeskne tervishoid on Kliinikumi strateegiline eesmärk

Parima patsiendikogemuse loomisel oleme võtnud eesmärgiks kaasata patsiendid enda ravisse.

Kliinikum esindab patsiendi vaateid 2019. aastal loodud Kliinikumi patsientide nõukoda (KPN), mille eesmärk on patsientide ja lähedaste kogemuste, arvamuste ja ettepanekute kasutamine tervishoiuteenuste arendamisel ja patsiendikesksemaks muutmisel. Patsientide nõukoda on Kliinikumi jaoks arvestatav partner patsientide heaolu suurendamisel ning andis olulist sisendit ka COVID-19 eriolukorras.

2020. aastal kohtus nõukoda 8 korda, mille käigus tehti arvukalt ettepanekuid. Esile võib tuua ettepanekuid:

- patsiendiinfo edastamiseks COVID-19 eriolukorras ja Kliinikumi-TV-s;
- lähedastega suhtlemiseks, eakate patsientide osakonda tahvelarvutite soetamiseks;
- patsientide liikumise ja haiglateskkonna parendamiseks.

Enamik ettepanekuid, mida nõukogu edastas, leidsid rakendust. KPN liikmeid ei teinud üksnes ettepanekuid üldiste põhimõtete osas, vaid osalesid ka Kliinikumi projektides, k.a Kliinikumi struktuuri- ja juhtimisreformi töötoas ja töörühmas, insuldiprojekti tagasisideastamisel ja eetikanõukogude kohtumisel.

Patsiendikeskse süsteemi näide Kliinikumis - insuldi raviteekond

Alates 2019. aasta sügisest, vastavalt riiklikule insuldistrateegiale, tagab Kliinikum kõikidele Lõuna-Eesti paranemisprognosiga insuldihaigetele ravi närvikliiniku neuroloogia osakonna insuldikeskuses. 2020. aastal käivitus Eesti Haigekassa toetusel insuldipatsiendi raviteekonna projekt „Tartu Ülikooli Kliinikumi insuldikäsitus – ladus ja inimkeskne raviteekond kogu teeninduspiirkonnas“.

Insuldi raviteekonna eesmärk on läheneda patsiendi ravile kindla raviteekonna põhiselt. Kogu ravi protsess korraldatakse patsiendi vaatest lähtuvalt, võimaldades parandada ravi kvaliteeti ja suurendada patsiendi rahulolu tema raviga.

Insuldi raviteekond algab insuldisümptomite ära tundmisest ja ravist hästi organiseeritud insuldikeskuses, järgnevad erinevad ravietapid vastavalt patsiendi paranemisele ja üldisele võimekusele.

Oluline roll sellel teekonnal on insuldikeskuse multiprofessionaalsel meeskonnal, kes ööpäevaringselt on valmis revaskulariseerivaks ja muuks vajalikuks insuldipetsiifiliseks raviks.

Insuldihaigete funktsionaalseks paranemiseks ja igapäevaeluga toimetulekuks on olulise tähtsusega varane taastusravi. Seetõttu käivitati koostöös närvikliiniku neuroloogia osakonnaga insuldiprojekt spordimeditsiini ja taastusravi kliiniku statsionaarse ja ambulatoorse taastusravi osakonnas. Projekti raames alustati patsientidele ambulatoorse ja koduse füsioteraapia teenuse pakkumist.

2020. aastal jõudis Kliinikumi neuroloogia osakonda 693 insuldihaiget, mis on 10% rohkem, kui aasta varem.

Raviteekonna kvaliteedi mõõtmiseks on koostatud detailsed eesmärgid, mille täitmist jälgitakse pidevalt.

- Piltidiagnostiline uuring on vajalik nii insuldi diagnoosimiseks kui ka diferentsiaaldiagnostikaks, et viivitamata alustada ravi. 98% erakorraliselt hospitaliseeritud haigetele tehti piltidiagnostiline uuring (kompuutertomograafiline ja/või magnetresonantstomograafiline uuring) peaaugust, kuid neist 1 tunni jooksul 74%-le (eesmärk 90%).
- Isheemilise insuldiga patsientide ravitulemused sõltuvad haiglasse jõudmise kiirusest ning võimalikult varakult alustatud ravist. Kliinikumis tehtud rekanaliseeriva ravi (intravenoosne trombolüüs ja/või mehaaniline trombi eemaldamine ajuarteritest) määr erakorraliselt hospitaliseeritud isheemilise insuldi haigetele oli 38%, ületades Eesti haiglate ülest eesmärki (30%). Kliinikumil on antud valdkonnas kõige kõrgem näitaja ning see kasvab iga aastaga aina rohkem. Oma osa on selles RAPID-AI tarkvara kasutuselevõtmisel radioloogilise uuringu hindamisel, mis on võimaldanud pakkuda rekanaliseerivat ravi rohkematele patsientidele.
- Patsientidel, kellele on taastusravi näidustatud, peaksid sellega alustama võimalikult varakult, mistõttu mõõdetakse ja hinnatakse insuldiga patsientide osakaalu, kes on saanud statsionaarset taastusravi esimese kuu jooksul alates hospitaliseerimisest. Eesmärk on seatud kõrge ehk 50%. Kliinikumis ja tütarhaiglates osutatud statsionaarse taastusravi vastav näitaja oli 29%. Samas, mõõdetud näitaja ei peegelda kogu tulemust, kuna osade haigete taastusravi on toimunud mõnes teises elukohajärgses haiglas.

Patsiendiinfo ja -õpetus on oluline osa patsiendikogemuse parendamisest

2020. aastal koostati ja tõlgiti 23 uut infomaterjali (17 eestikeelset ja 6 venekeelset). Kokku on Kliinikum kasutusel 492 (326 eestikeelset ja 166 venekeelset) Kliinikumi standarditele vastavat patsiendiinfo materjali.

- Insuldiprojekti raames koostati patsientidele lühifilm „Teekond pärast insulti“ ning viidi läbi 5 e-vestlusringi. Lisaks koostati patsientidele mahukas patsiendi infomaterjal „Elu pärast insulti“.
- COVID-19 eriolukorra tõttu loodi patsientide juhendamiseks Kliinikumi kodulehe erirubriik, kus kuvati igapäevaselt muutuvat

693

insuldihaiget

74%

erakorraliselt hospitaliseeritud patsientidele tehti 1 tunni jooksul piltidiagnostiline uuring

38%

rekanaliseeriva ravi määr erakorraliselt hospitaliseeritud isheemilise insuldihaigetele

29%

on statsionaarsel taastusravil

23

uut infomaterjali 2020. aastal

492

patsiendiinfo materjali

infot erakorralist, statsionaarset ja ambulatoorset eriarstiabi vajavatele patsientidele. Kliinikumi hoonetesse paigaldati 17 digiekraani ajakohase info ja juhiste edastamiseks Kliinikumi patsientidele ja külastajatele. Sisekliiniku ambulatoorse osakonna ootealade ekraanidel alustati info kuvamist õe ambulatoorsete vastuvõttude kohta, et teavitada patsiente õendusabi teenustest ja nende kasutamise võimalustest.

- Statsionaarsetes osakondades viibivatele patsientidele loodi telekanal „Kliinikumi-TV“, et jagada infot Kliinikumi, pakutavate teenuste, osakonna kodukorra ning patsiendi õiguste ja kohustuste kohta, õpetada käte antiseptikat ja kirurgilise maski kasutamist, selgitada kukkumise riske, anda juhiseid haiglast lahkumise ettevalmistamiseks ja palju muud.
- Alates augustikuust toimub naistekliiniku „Perekool“ e-õppena Kliinikumi Moodle keskkonnas, kus pakutakse e-loenguid ja -kursuseid perede ettevalmistamiseks sünnituseks ja lapsevanemaks saamisel. Aasta lõpus alustati ingliskeelsete loengute ettevalmistamist ja salvestamist, selleks, et jõuda veelgi enamate patsientideni.

Patsiendiohutust jälgitakse Kliinikumis hoolikalt

Patsiendi ohujuhtumite infosüsteemis (POI-s) registreeriti ja menetleti aasta jooksul 753 patsiendi, personali ja töökorraldusega seotud ohujuhtumit.

Juhtumite arv on 2019. aastaga võrreldes langenud 92 juhtumi võrra. Kõige suurem langus on olnud personalile suunatud vägivaldajuhtumite arvelt, kus 2020. aastal oli 170 juhtumit (2019. a 225 juhtumit). Vägivaldajuhtumid leiavad enamasti aset psühhiaatrikliinikus, kus 2020. aastal hakati vägivalda vähendamist süsteemselt käsitlema ja korraga võeti kasutusele mitmeid meetmeid juhtumite ennetamiseks, näiteks vägivalda eskaleerumise hindamine ja tegevused, DASA meetodi kasutusele võtmine jne.

11%
vähem juhtumeid 2020. aastal

183
kukkumiste ja libisemistega seotud juhtumit

24%
vähem personalile suunatud vägivaldajuhtumit

Patsiendiohutuse parendamiseks kasutatakse POI andmeid kui õdede ja ämmaemandate professionaalse tegevuse kvaliteedi indikaatoreid. Indikaatorid on oluline sisend patsiendi ohujuhtumite ennetustegevuste planeerimiseks.

POI-s registreeriti kõige rohkem traumadega seotud juhtumeid (198), millest 92% (183) oli seotud patsientide kukkumisega. Kukkumiste ja libisemiste arv tõusis, võrreldes 2019. aastaga, 5%. Suurenenud juhtumite arvu tõttu rakendati ennetustegevusi: tõhustati patsientide jälgimist, hinnati kukkumise riski ja julgustati patsiente kasutama personali kutsungi nuppu. Suur tõus oli ka ravimitega seotud juhtumite registreerimisel, mis suurenes võrreldes 2019. aastaga 65% (2020. aastal 79 ja 2019. aastal 48 juhtumit). Juhtumite arvu suurenemist võib seostada kliinilise auditiga, milles keskenduti ravimitega seotud juhtumite auditeerimisele.

Uued õendus- ja ämmaemandusabi teenused aitavad paremini rahuldada patsientide vajadusi

2020. aastal tõusis õdede ja ämmaemandate vastuvõttude ja koduviisiite arv. Aasta jooksul tehti 110 203 õe ja ämmaemanda ambulatoorset vastuvõttu (2019. a 108 450) ning 11 634 koduviisiiti (2019. a 11 556). Kõige rohkem tõusis vastuvõttude arv androloogiakeskuses meeste tervise projekti raames, kõrvakliinikus, naistekliiniku perekeskuses ja psühhiaatrikliiniku laste ja noorukite vaimse tervise keskuses.

COVID-19 pandeemia sundis mitmeid kliinikuid plaanilist tööd ümber korraldama ja looma tingimusi

kaugvastuvõttudeks, moodustades märkimisväärse mahu vastuvõttudest. Näiteks sisekliiniku õe ambulatoorsetest vastuvõttudest moodustasid kaugvastuvõttud 12% ja naistekliiniku ämmaemanda vastuvõttudest 11%.

Patsientide vajadusi arvesse võttes loodi uusi ning arendati varasemaid õendus- ja ämmaemandusabi teenuseid.

- Alates septembrikuust alustas naistekliinik ämmaemandusabi osutamist Tartu Tervisekeskuse ruumides. Beebisõbraliku praktika põhimõtete kohaselt koostati uus rinnaga toitmise strateegia aastateks 2020-2024.
- Sisekliiniku baasil parandati diabeediõe teenuse kättesaadavust Kliinikumi ambulatoorsetes ja statsionaarsetes osakondades. Selle tulemusena suurenes diabeediõe vastuvõttude arv 57%.
- Südamekliinikus alustati õe ambulatoorset vastuvõtte südamepuudulikkusega patsientidele.
- Psühhiaatrikliinikus avati õe ambulatoorne vastuvõtt psühhosiga ravil olnud patsientidele.
- Silmakliinikus avati õe vastuvõtt kroonilise kuiva silma sündroomiga patsientidele.
- Nahakliinikus alustati õe ambulatoorse vastuvõtu raames suguhaiguste testimist.
- Närvikliiniku neurokirurgia osakonnas avati õe ambulatoorne vastuvõtt patsientide operatsioonieelseks nõustamiseks, endiselt toimib Parkinsoni ja Sclerosis multiplex'i diagnoosiga patsientide nõustamistelefon.
- Alates jaanuarikuust tegutseb spordimeditšini ja taastusravi kliiniku kõne- ja neelamishäirete taastusravi keskuses laste ja täiskasvanute toitmisravi üksus.

110 203
õe ja ämmaemanda ambulatoorset vastuvõttu

11 634
koduvisiiti

57%
tõus diabeediõe vastuvõttude arv

Õendus- ja ämmaemandusabi toetavad tublid vabatahtlikud

Spordimeditšini ja taastusravi kliiniku statsionaarse õendusabi osakonna baasil loodi vabatahtlike seltsiliste kaasamise süsteem, mille raames värvati ja koolitati välja vabatahtlikud seltsilised. Aasta lõpus oli nimekirjas 8 vabatahtlikku (sh üks vabatahtlik viipekeele oskusega). Vabatahtlikud seltsilised vestlesid patsientidega, lugesid neile luuletusi ning lugesid ajalehtedest ja raamatutest ning võimalusel käisid patsientidega jalutamas. Vabatahtlikud külastasid õendusabi osakonda oktoobrist kuni detsembrini, kuid COVID-19 kriisi tõttu peatati külastused.

Lastekliinik teeb jätkuvalt head koostööd vabatahtlike ja heategevusorganisatsioonidega. Organisatsioon Minu Unistuste Päev (MUP) korraldas aasta alguses lastekliinikus kaks lõbusat grüüritust, kus haiglaravil olevad lapsed said meisterdada värvilisi laternaid ning mängida koos teraapiakoer Nepsuga. Aasta teises pooles pakkus MUP haiglas viibivatele lastele võimaluse osaleda JUST filmifestivali filmiprogrammis. Kuna see aasta olid külastusõigused piiratud, siis Dr Klounid pakkusid külastuste asemel lastekliiniku patsientidele nutiseadmetes vaatamiseks lõbusaid videoklippe.

Meie töötajad

Kliinikumi suureks
väärtuseks on meie
töötajad.

Kliinikumis oli 2020. aasta lõpu seisuga tööl 4 588 töötajat, töötades 4 009 ametikohal (2019. a 3 862 ametikohal). Alates 2019. aastast on Kliinikumi tööpere kasvanud 188 inimese võrra ehk 4%. Kõige rohkem on juurde tulnud hoolduspersonali ja arst-residente, mõlema puhul oli kasv 7,9%. Suurem osa töötajatest on otseselt seotud tervishoiuteenuse osutamisega, täpsemalt 76% ametikohtadest. Kliinikumi tööjõu voolavus oli üksnes 1,96%.

31.12.2020 seisuga täidetud ametikohad:

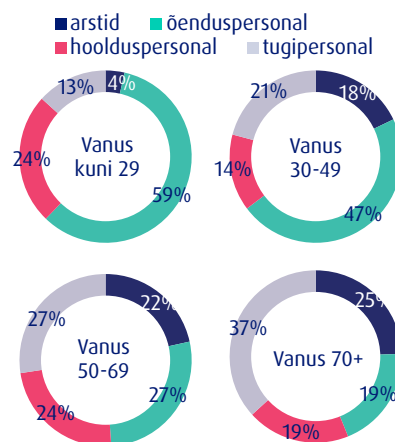
	2017	2018	2019	2020
Täidetud ametikohtade arv	3 761	3 814	3 862	4 009
arstid	577	585	592	594
arst-residendid	195	208	203	202
õenduspersonal	1 435	1 445	1 462	1 486
hoolduspersonal	671	678	689	713
tugipersonal	883	898	917	932

Sarnaselt üldistele trendidele tervishoiusektoris on ka Kliinikumis naisi rohkem kui mehi.

Ülikoolihaiglana õpetame Eesti tuleviku arste, õdesid ja hooldajad, kes omakorda edendaksid meie tervishoidu. Töötajate vanusegrupi näitajad ei sisalda residentide.

	2017	2018	2019	2020
Töötajate keskmine vanus	45	45	46	45
arstid	50	50	50	49
õenduspersonal	41	41	42	42
hoolduspersonal	48	48	48	47
tugipersonal	49	49	50	49

Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikumi 2020. aasta tööjõukulud koos sotsiaalmaksu ja tööandja töötuskindlustusmaksuga olid 164 461 358 eurot, sealhulgas emaaettevõttes 128 366 356 eurot. 2019. aastal olid tööjõukulud väiksemad, täpsemalt 146 724 621 eurot, sealhulgas emaaettevõttes 115 028 907 eurot. Juhatuse ja nõukogu liikmete tasud (maksudeta) olid 2020. aastal 766 830 eurot (2019. aastal 946 582 eurot). Juhatuse liikmega sõlmitud teenistuslepingu lõppemisel, seoses volituste ennetähtaegse lõppemisega, makstavate hüvitiste suurus on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas nr 29 (seotud osapooled). Nõukogu liikmetele nende ametist lahkumisel hüvitist ei maksta.

164 461 358

eurot

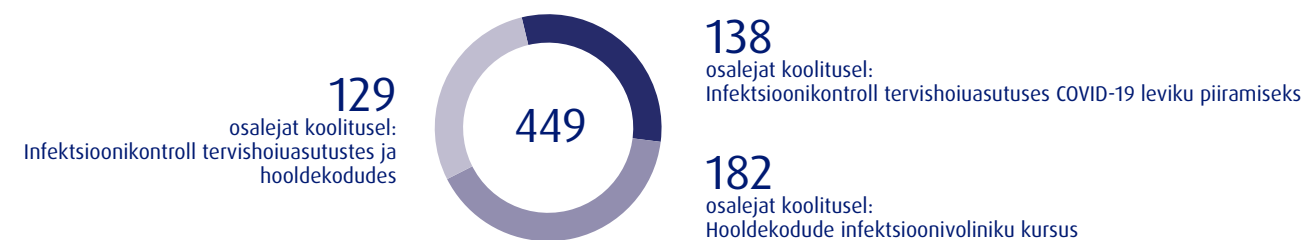
tööjõukulud koos
sotsiaalmaksu ja tööandja
töötuskindlustusmaksuga

Koolitused on oluline osa inimeste arengust

Kliinikumi töötajad läbisid koolitusi **84 814 akadeemilise tunni** ulatuses, mis on madalam kui 2019. aastal (149 940 akadeemilist tundi). Koolituste maht vähenes peamiselt ka COVID-19 pandeemia tõttu. Koolitusosakonna koolituskalendrisse planeeritud 262 koolitusest toimus 183.

Struktuuriüksuste poolt korraldatud sisekoolitustel osaleti 7 514 korral. Väliskoolitustel osales kokku 3 603 töötajat, kusjuures välisriigis toimunud koolitustel oli 229 osalejat ja Eestis korraldatud koolitustel 3 374 osalejat. Personaliteenistuse koolitusosakonna korraldatud koolitustel osales Kliinikumist 3045 osalejat ning väljastpoolt 1 496.

COVID-19 pandeemiast tulenevalt korraldas koolitusosakond koostöös infektsioonikontrolli teenistusega 11 infektsioonikontrolli abinõude e-kursust (koos veebiseminaridega), millel oli kokku 449 osalejat:

Infektsioonikontrolli abinõude e-kursused võimaldasid kiiresti levitada teadmisi nii Kliinikumi sees kui ka väljaspool. Kiire teadmiste levitamine oli pandeemia ajal oluline, et kindlustada patsientide ja töötajate ohutus ning piirata levikut nii palju kui võimalik.

Kujundades tulevikuaastaid

31. jaanuaril 2020 otsustas Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu kokku kutsuda struktuuri- ja juhtimisreformi töörühma, mille eesmärk oli tasakaalukalt ja kõiki osapooli kaasavalt jõuda Kliinikumi struktuuri- ja juhtimisreformi kavandini 2020. aasta jooksul.

Töörühma kuulusid Tartu Ülikooli kliinilise meditsiini instituudi juhataja professor Joel Starkopf, Tartu Ülikooli Kliinikumi ravijuht dr Andres Kotsar, Tartu Ülikooli Kliinikumi torakaalkirurg dr Tanel Laisaar, anestesioloogia ja intensiivravi kliiniku ülemõde Ilona Pastarus, Eesti Arstide Liidu president dr Jaan Sütt, Lõuna-Eesti haigla juhatuse esimees dr Arvi Vask, Tartu Ülikooli Kliinikumi patsientide nõukoja esimees Donald Kiidjärv, Kai Realo (erasektori tippjuhtimise ekspert) ja Kristi Liiva (muutuste juhtimise ja kommunikatsiooni valdkonna ekspert). Töörühma juhtis Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu liige Kristjan Vassil ning töörühma igapäevatööd toetas Kliinikumi ja ülikooli töötajatest tugitiim.

Töörühma ülesanne oli kaasajastada Kliinikumi juhtimist ja struktuuri, et juhtimine saaks olla kaasaegne, kaasav ja tulemuspõhine kõikidel juhtimise tasanditel. Muutuste kavandi koostamiseks koondas töörühm vajaliku sisendinformatsiooni Kliinikumi tööperelt ja rahvusvaheliselt konsultatsioonibüroolt KPMG. Tööpere kaasamine hõlmas erinevaid tegevusi – töötajate sisendit koguti läbi rühmavestluste, töötubade ja Delfi meetodi abil. Kogu aasta vältel kogutud sisendinfo põhjal töötas töörühm välja struktuuri- ja juhtimisreformi kavandi.

11. detsembril toimunud Tartu Ülikooli Kliinikumi nõukogu koosolekul kiideti struktuuri- ja juhtimisreformi töörühma poolt esitatud kavand kliinikumi struktuuri ja juhtimisreformi kavandi osas heaks.

Ravitegevus

Raviteenuste kvaliteet on Kliinikumi prioriteet. Kuigi 2020. aasta nõudis suuri ümberkorraldusi töökorralduses, siis reageerisime kiiresti, et kaitsta nii töötajaid kui ka patsiente COVID-19 puhangutest.

COVID-19 pandeemia jättis tugeva jälje kogu ravitööle

Haigla toimivuse tagamiseks tuli kasutusele võtta erinevaid meetmeid SARS-CoV-2 viiruse levimise tõkestamiseks ja tagada haiglaravil viibivate patsientide ning töötajate kaitse. Kliinikumil õnnestus kaitsta nii töötajaid kui ka patsiente haiglasisestest puhangutest. Eriolukorra ajal jätkus ka ravi, mida ei olnud võimalik edasi lükata, sh vähihaigete ravi, südamekirurgia, erakorralised siirdamised, dialüüsravi, sünnitusabi jne.

Sõltumata, kas patsient on COVID-19 haige või mitte, oli tal võimalus pöörduda Kliinikumi mistahes erakorralise probleemiga. Erakorralise meditsiini osakonnas (EMO) ja intensiivravi osakondades korraldati töö ümber ning tekkisid eraldi osakonnad COVID-19 patsientidele ning mitte-COVID-19 patsientidele. Lisaks erakorralise meditsiini osakonnale ja traumapunktile jätkus kliinikumis vältimatu abi osutamine kõikides kliinikutes.

COVID-19 eriolukorra ajal rakendatud plaanilise ravitöö piirangutega seoses vähenes ravil olevate haigete arv nii statsionaaris, päevaravis kui ka ambulatoorses tegevuses (sh uuringud ja protseduurid). Mai- ja juunikuus taastati plaanilise ravitöö tavapärased mahud ning järgnevatel kuudel ja teisel poolaastal osutati tervishoiuteenuseid rohkem kui tavaolukorras, et teenindada võimalikult palju patsiente.

Ravitöö statsionaaris jätkus ka muutustega

Haigla ravitöö toimus 962 (aasta keskmine voodite arv) voodikohal, millest kevadperioodil oli avatud 40 ja detsembri algusest püsivalt 111 voodikohta COVID-19 haigetele. Vastavalt valmisoleku vajadusele avati isolatsioonivõimekusega voodikohti juurde.

962
voodite arv keskmiselt
38 774
haiget

111
COVID-19 voodikohta
detsembrist

Pandeemia esimese laine ajal koliti nakkushaiguste osakond COVID-19 haigete raviks Riia 167 hoonest aktiivravi peamajja aadressile L. Puusepa 8 ning seati sisse endise ortopeedia osakonna pinnal. Valmisolek loodi ka teise nakkushaiguste osakonna jaoks, kuid selle avamine polnud vajalik. Ortopeedia osakond lõpetas plaanilise ravitöö ja vajadusel toimus kirurgiline tegevus ühisel pinnal traumatoloogia osakonnaga. Intensiivravi osakondade töö korraldati ümber. 2. intensiivravi osakond jäi COVID-19 patsientidele, lisaks kasutati teiste osakondade isolatooreid.

Pandeemia teise laine ajal, 2020. aasta teisel poolel, kui oli juba teadmisi ja kogemusi rohkem, püüti ravitööd teha tavapärasel mahu ja osaliselt oli see ka võimalik.

Statsionaaris raviti kokku 38 774 patsienti (2019. a 42 453), nendest 37 861 haiget aktiivravis ja 913 haiget statsionaarses õendusabis. Statsionaaris vähenes haigete arv nendes kliinikutes ja erialadel, kus tavaline plaanilise ravitöö osakaal oli suurem ja osakonna voodikohti kasutati ning personali rakendati COVID-19 haigete raviks. Plaaniline ravitöö vähenes lastekirurgia, uroloogia, veresoontekirurgia, neurokirurgia, taastusravi ja statsionaarse õendusabi osakondades ning kõrvakliinikus, kopsukliinikus ja traumatoloogia ja ortopeedia kliinikus. Haigete ravi toimus samasuguses või suuremas mahu kardioloogias, onkoloogias, üldkirurgias, neuroloogias ja ka sisehaigustes.

	2017	2018	2019	2020
haigete arv	41 008	41 586	42 453	38 774
voodipäevad	255 572	263 853	268 112	252 460

COVID-19 haigete ravi nõudis raviteenuse pakkumisel ümberkorraldusi

31.12.2020 seisuga oli Kliinikumis COVID-19 diagnoosiga ravil olnud haigeid 213 (haiglast lahkunud) ja haiglas jätkas ravi 61 patsienti. Detsembri teisel poolel moodustasid COVID-19 haiged 16% kõikidest aktiivravil viibivatest haigetest. **COVID-19 haigete kõrge protsent mõjutas oluliselt plaanilist ravitööd ja igapäevast haigla töökorraldust.** Osa personalist (arstid, õed ja hooldajad) planeeriti ümber töötama COVID-19 osakondadesse, kaasati ka vabatahtlikke hooldajaid või abiõde ametikohtadale.

Kliinikumi haiglaravile tulnud COVID-19 haigete seisund oli enamikel juhtudel raske või väga raske ning 18% nendest haigetest hospitaliseeriti anestesioloogia ja intensiivravi kliiniku intensiivravi osakonda. Haiglasuremus oli COVID-19 haigetel 10%, mis on oluliselt kõrgem kui haiglaravi keskmine suremus (2,1%).

COVID-19 haigete ravi kestis haiglas keskmiselt 14 päeva, mis on üle kahe korra pikem kui aktiivravi keskmine vastav näitaja. Raskema kuluga ja muude kaasuvate haiguste ägenemisega seoses olid osad haiged haiglaravil kuni kolm kuud.

213
COVID 19 diagnoosiga
haiglast lahkunud
patsienti

61
COVID 19 haiglaravil
patsienti 31.12.2020

33%
voodipäevatest oli
intensiivravis

Sünnitustel oleme toeks ka ümberkaudsetele maakondadele

Sünnitajate arv on Eestis üldiselt langevas trendis. Sama trend on ka Kliinikumis, kus sünnitajate arv vähenes 197 (7%) võrra võrreldes eelmise aasta sama perioodiga. 2020. aastal toimus Kliinikumi naistekliinikus 2 476 sünnitust (2019. a 2 673) ning sündis 2 532 last. Kliinikumis toimunud sünnituste arv langes eelkõige Tartumaa ja Jõgevamaa sünnitajate osas, kuid samas kasvas Põlvamaa sünnitajate arvelt.

2476
sünnitajat

2532
sündinud last

Keisrilõikesünnitusi oli 22%, neist üle pooltel juhtudel vajati kirurgilist sekkumist erakorralisel näidustusel. Kliinikumi naistekliinikusse suunatakse ja tulevad sünnitama ka kõrgema sünnitusriskiga rasedad ümberkaudsetest maakondadest, mistõttu on siin keisrilõigete ja enneaegsete vastsündinute osakaal üle Eesti keskmise.

Vähikeskus panustab nii ravi- kui ka õppetöösse

Vähikeskus koondab ühtseks funktsionaalseks struktuuriks Kliinikumi kasvajaliste haiguste diagnostika ja ravi ning õppe- ja teadustöö.

Kliinikumi vähikeskus on Euroopa Vähiinstituutide Organisatsiooni (OEI) liige ja Eestis ainus rahvusvahelise akrediteeringuga vähikeskus, kus tegeletakse järjepidevalt parimate võimalike ravitulemuste saavutamise ravigratside jälgimise ja parendamisega.

Haiglaravi kõige sagedasemaks põhjuseks Kliinikumis on kasvajate ravi, moodustades kõikidest statsionaari haigusjuhtudest 17% (üle 6 000 haigusjuhu). Vähikeskuse tuumikliinikus, milleks on hematoloogia-onkoloogia kliinik, viiakse läbi vähiravispetsiifilist ravi. 2020. aastal teostati 10 500 keemiaravi ja 16 200 kiiritusravi kuuri. Vaatamata keerulisele aastale keemia- ja kiiritusravi saanud patsientide arv ei vähenenud ning kõikide patsientide ravi toimus raviplaani kohaselt.

17%
statsionaari
juhtudest on
kasvajate
ravi

10 500
keemiaravi kuuri

16 200
kiiritusravi kuuri

Vähikeskus panustab ka üle-eestilisse teenuse parendamisse, viies tervisehoiuteenused haigete juurde. Eesmärk on parandada teenuse kättesaadavust olenemata vähihaige elukohast ning üha enam arvestada patsiendi võimaluste ja vajadustega. 2020. aastal oli Ida-Virumaa vähihaigetel võimalus saada keemiaravi Ida-Viru Keskhaiglas Kliinikumi arstide jälgimise all. Tartus tehti endiselt uuringuid, langetati raviotsuseid ning teostati kiiritusravi, kuid patsiendi jaoks lihtsustati mitmeid kuid kestva keemiaravi saamine.

Aasta jooksul parendati 242 patsiendi ravikogemust, pakkudes ravi kodu lähedal.

Operatsioonide arvu mõjutas eriolukord

Kliinikumi statsionaaris viibivatest haigetest opereeriti 15 754 ehk 37% aktiivravi olnud haigetest. Opereeritud haigete arv vähenes ca 1 400 (8%), seda nii plaaniliste kui ka erakorraliste operatsioonide osas. Eelkõige vähenes opereeritud haigete arv COVID-19 pandeemia esimese laine ajal, kui peatati või oluliselt piirati plaanilist kirurgilist ravitööd. Eriolukord mõjutas ka inimeste käitumist, mille tõttu aasta esimeses pooles oli vähem traumasid, mis nõudsid erakorralist kirurgilist abi.

Kokku tehti 23 237 kirurgilist protseduuri, millest 36% olid erakorralised. Opereeritute hulk vähenes võrreldes 2019. aastaga kõikide kirurgiliste erialade osas, v.a abdominaalkirurgias, kus kasv oli 9% ning kirurgilises onkoloogias oli kasv 2%.

15 754
statsionaaris
viibivatest haigetest
opereeriti

23 237
kirurgilist protseduuri

Kliinikum pakub elundisiirdamist tervele Eestile

Elundite siirdajate jaoks oli lõppenud aasta töörohke ja samas keeruline.

Koroonapandeemia esimese laine ajal oli osa tegevusi (elusdoonoriga neerusiirdamised, pankrease siirdamised, ootelehe konsiiliimid) täiesti peatatud, toimusid vaid elupäästvad siirdamised. Pandeemia teise laine tingimustes kõik tegevused jätkusid, kuid tavapärase töökorraldus oli oluliselt häiritud. Mõistagi on lisandunud vajadus nii doonorite kui elundi saajate testimiseks COVID-19 suhtes.

Riikidevaheline elundivahetus oli võimalik, kuid arvestada tuli nii pidevalt muutuvate piiriületuse reeglitega, lennujaamade avatusega, lennu- ja kullerfirmade ressursiga kui ka meeskonnaliikmete isolatsioonis viibimisega. Isegi piirangutega tehti Eesti-Soome koostöö raames Eesti retsipientidele 4 südamesiirdamist Helsingis.

Võrreldes eelnevate aastatega ja arvestades, et tervishoiusüsteemi jaoks oli keeruline aasta, siis nagu kiuste tehti aastaga keskmisest rohkem organsiirdamisi. Kui 2019. aastal tehti 54 elundisiirdamist, siis 2020. aastal oli 60 siirdamist.

Elundidoonorluse võrdlemiseks jälgitakse näitajat miljoni elaniku kohta surnud doonorite osas. Eestis on antud näitaja 24,8. Võrreldes kahe Euroopa suurima elundivahetusorganisatsiooniga on Eesti näitaja kõrgem, kusjuures Scandiatransplandi liikmesriikide keskmine näitaja oli 2020. aastal 19,1 ja Eurotransplandi keskmine oli 13,4. Kõrge näitaja suurendab ka võimalust, et leitakse sobivaid elundeid abivajajatele. Lisaks tuleb tänada ka elusdoonoreid, kes on valmis loovutama enda elundeid. Aasta jooksul loovutas pereliikmele siirdamiseks oma neeru 4 elusdoonorit.

Päevakirurgia arendamine on oluline raviteenuste kvaliteedi tõstmiseks

Päevaravi tingimustes antakse abi juhul, kui pärast uuringuid või raviprotseduure (sh operatsioone) vajab haige tervises seisund jälgimist, kuid teda ei pea jätma ööseks haiglasse.

Kliinikumis raviti päevaravis kokku 15 611 patsienti (2019. aastal 17 088), nendest 9 658 (62%) opereeriti. Operatsiooni teostamist päevakirurgias seostatakse parema teenuse kvaliteediga, kuna väheneb nosokomialsete infektsioonide risk ja optimeeritakse kirurgilise ravi kulusid.

Nagu juba mainitud, moodustasid olulise osa päevaravi teenustest kirurgilised protseduurid, mida 2020. aastal oli kokku 13 570. Lisaks kirurgilistele päevaravi teenustele tehti päevaravis ka ajaliselt pikemaajal infusioonravisid sh keemiaravi ja bioloogilist ravi ning ka anesteasiat vajavaid protseduure.

Päevaravi teenuseid osutatakse kõige sagedamini silmahaiguste tõttu ja nii on ka Kliinikumis, kus 92% silmakliiniku haigetest raviti päevaravi korras. Enamasti on tegu katarakti patsientidega (2020. a 4 280 katarakti operatsiooni), kelle ravivajadus kasvab vanusega ja seetõttu moodustavad selle diagnoosirühma ravitustest üle 80% 65-aastased ja vanemad.

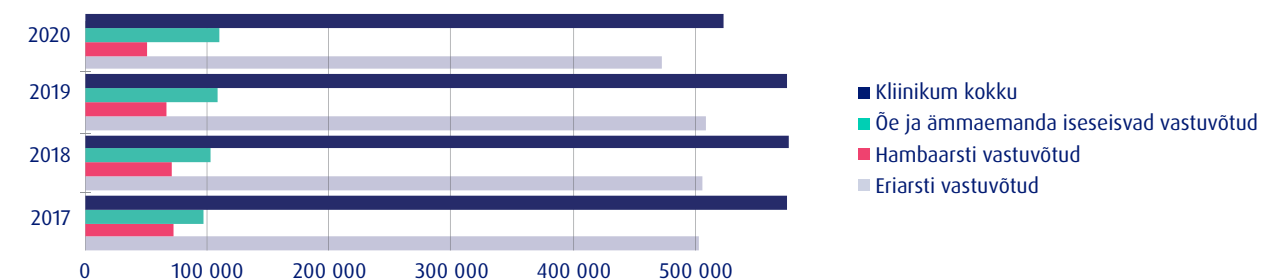
Teised suurimad päevaravi teenuse osutajad Kliinikumis on naistekliinik (günekoloogilised protseduurid ning sünnieelne diagnostika ja jälgimine), kõrvakliinik ja sisekliinik erinevate sisehaiguste erialadega (bioloogiline ravi, anesteetias endoskoopiad jm).

Kuigi päevaravi teenustest moodustavad suure osa kirurgilised protseduurid, siis on Kliinikumil veel arenemisvõimalusi päevakirurgia laiendamisel. Rahvusvahelises kubemesonga ravijuhises antakse tugev soovitus opereerida enamik kubemesongaga patsientidest päevakirurgias. Kliinikumis oli päevakirurgias opereeritud kubemesonga diagnoosiga patsientide osakaal kõikidest teostatud kubemesonga operatsioonidest 43%, mis on võrreldes teiste haiglatega madalam (Eesti haiglate keskmine vastav näitaja on 53%).

Kliinikumis on patsientidel võimalik saada ambulatoorset eriarstiabi kõikide erialade lõikes

Kliinikum osutab plaanilist ambulatoorset eriarstiabi kõikidel eriarstiabi erialadel (v.a perearstiabi).

Kevadine eriolukord, kui kehtisid plaanilise ravi piirangud, mõjutas ambulatoorset ravitööd palju. I poolaastal langes ambulatoorsete vastuvõttude arv 16%. Piirangute leevendamisel II poolaastal tehti ambulatoorseid vastuvõtte rohkem, kuid kliinikumi suuri mahte arvestades 2019. aasta taset ei saavutatud. Väike kasv (1,6%) oli üksnes öe/ämmaemanda vastuvõttude osas, mis on seotud meeste tervise ennetusprojekti raames tehtud vastuvõttudega.

15 611
patsienti raviti
päevaravis

9 658
opereeritud haiget

13 570
kirurgilist protseduuri

Parema teenuste kättesaadavuse loomiseks oleme vastuvõttude teostamisega läinud patsiendi elukohale lähemale ning taganud arsti ja õe/ämmaemanda iseseisvaid vastuvõtte, dialüüsravi, vähihaigetele ka keemiaravi maakondades ja nende haiglate juures. Kliinikumi spetsialistide vastuvõtule on võimalik minna androloogia erialal Tallinnas, Pärnus ja Ida-Virumaal, meditsiinigeneetika alal Tallinnas, silmaarstile Võrus, Rāpinas ja Põlvas, hematoloogia ja onkoloogia osas Ida-Virumaal.

2020. aastal tehti ambulatoorseid vastuvõtte väljaspool põhitegevuskohta üle 48 000 ehk 8% kõikidest arsti ja õe/ämmaemanda vastuvõttudest.

Kliinikum tagab ööpäevaringse vältimatu abi erakorralise meditsiini osakonnas ning neljas valvekabinetis (lastekliinikus, kõrvakliinikus, silmakliinikus ja psühhiaatrikliinikus). Kõigis nendes üksustes teenindatakse patsiente vastavalt tervise seisundi raskusastmele.

2020. aastal pöördus erakorralise meditsiini osakonda (edaspidi EMO) kokku 39 544 patsienti, neist 31 980 (81%) vajas ambulatoorset arstiabi ja 7 564 (19%) hospitaliseeriti haiglaravile erakorralisel näidustusel. EMO igapäevane keskmine haigete arv oli 108.

39 544
patsienti
pöördusid
EMO-sse

108
keskmine
haigete arv
päevas

EMO-sse pöördumiste arv oli 5 652 (13%) võrra väiksem kui 2019. aastal. Langus oli seotud kevadise eriolukorraga, kui väiksemate traumade ja kergemate tervisehäädadega (roheline triaazikategooria) patsiendid pöördusid EMO-sse vähem. Samas eelneva aastaga võrreldes ei muutunud oluliselt raskest ehk eluohtlikust või potentsiaalselt eluohtlikust seisundist (punase-, oranži- või kollase triaazikategooria) olevate haigete arv, mille moodustasid umbes pooled kõikidest EMOS-sse pöördunud haigetest.

Kaugvastuvõttud ja e-konsultatsioon võimaldasid pandeemia ajal ravitööga jätkamist

COVID-19 pandeemia olukorras, nii viiruse leviku piiramiseks kui ka haigestumise vältimiseks, tuli leida lahendusi tavapärase ravitöö läbiviimiseks ja jätkamiseks. **Uue vastuvõtuliigina hakati teostama kaugvastuvõtte ja kaugteraapiaid (füsioteraapia, psühholoogi- ja logopeedi teenused).**

Kaugvastuvõtt on ambulatoorne vastuvõtt, mis toimub vahetu kontaktita, kus kasutatakse turvalist infotehnoloogilist lahendust. Patsiendile võimaldatakse sobivam tervishoiuteenuse saamise viis, tagades sealjuures teenuse jätkuvalt kõrge kvaliteeti.

Kaugvastuvõtu
plussid

- + Arstidel ja õdedel oli võimalus oma tööd paindlikumalt korraldada, arvestades konkreetse patsiendi vajadusi ja võimalusi.
- + Kaugvastuvõttude toimusid hästi krooniliste haigustega haigete ravi jälgimisel ja korraldamisel.

- + Kaugvastuvõttul on potentsiaal parandada patsientide ravisoostumust ja -tulemusi, vähendada tühivastuvõttude osakaalu, lühendada vastuvõttude kestust, vähendada hospitaliseerimisi ning laiemas pildis parandada regionaalset kättesaadavust.

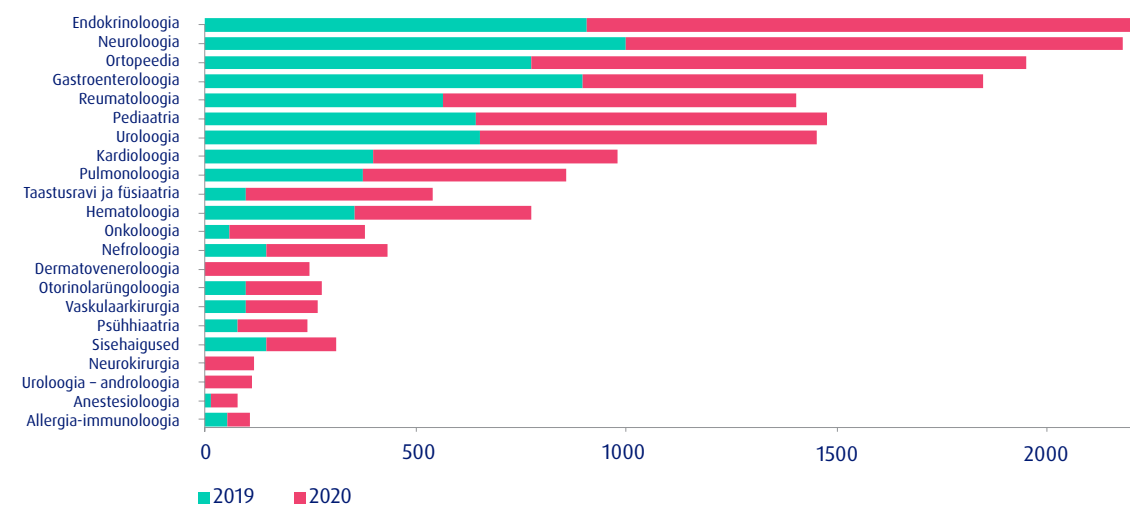
Esimestel kuudel toimusid kaugvastuvõttud peamiselt telefoni teel, aasta teises pooles oli kaugvastuvõtte ja teraapiaid võimalik teha ka video teel. Kaugvastuvõttude osakaal arsti vastuvõttudest kogu aasta jooksul oli 10% ja õe/ämmaemanda vastuvõttudest 7%.

Jätkus ka e-konsultatsioonide osas edasi liikumine. Haigekassa, erialaseltside ja haiglate ühise koostööna töötati välja uute erialade e-saatekirjade nõuded ning aasta jooksul tuli juurde 10 uut eriala, mille osas kliinikum kohe e-konsultatsioone osutama asus.

E-konsultatsioon võimaldab perearstil patsiendi terviseküsimuste osas kiiresti eriarstiga konsulteerida. Kiiremat käsitlust vajavad patsiendid saavad tervise seisundit arvestades kiiremas korras vastuvõtule ja/või uuringutele.

Perearstide poolt tellitud **e-konsultatsioonide arv kasvas 2020. aastal 51%, 7 336-lt (2019. a.) 11 097-le**, moodustades 3,2% arsti vastuvõttudest erialadel, millel e-konsultatsioone osutati. Pandeemia olukorras on e-konsultatsioon parim viis perearstide ja eriarstide omavaheliseks koostööks, mille käigus paraneb patsientidele osutatava abi efektiivsus.

E-konsultatsioonid moodustasid keskmiselt 3,2% arsti vastuvõttudest erialadel, millel e-konsultatsioone osutati. Neuroloogia erialal oli vastav näitaja 11% ja endokrinoloogia erialal 10%. Üle pooltest juhtudest võeti e-konsultatsiooni käigus ravi perearstilt üle ja patsient kutsuti kontaktvastuvõtule või uuringule. Ligemale viiendik nendest vajas kiiremat käsitlust ehk ravi ülevõtmist nädala jooksul.

11 097

e-konsultatsioonide
arv tellitud perearstide
poolt

51%

oli e-konsultatsioone
arvu kasv

3,2%

arsti vastuvõttudest oli
e-konsultatsioon (aladel
kus seda osutati)

Ennetusprojektid on olulisel kohal, et hoida Eesti tervist

Kliinikumi jaoks on oluline pakkuda tervishoiuteenuseid patsientidele ka haigekassa poolt rahastatavate ennetusprojektide raames, mis aitavad haiguseid võimalikult vara avastada. Kui ravitulemused on head, siis võimaldavad ennetusprojektid alustada ravi haiguse algstaadiumis.

Seitsme erineva ennetusprojekti raames tegime 20 322 ennetuse uuringut ja tervisekontrolli.

Koostöös haigekassaga viis Kliinikumi androloogiakeskus meeste tervise projekti raames läbi 40-49aastaste meeste terviseuuringu, milles osales üle 3 300 mehe. Esmased tulemused näitavad, et Eesti meeste tervis ei ole kõige parem.

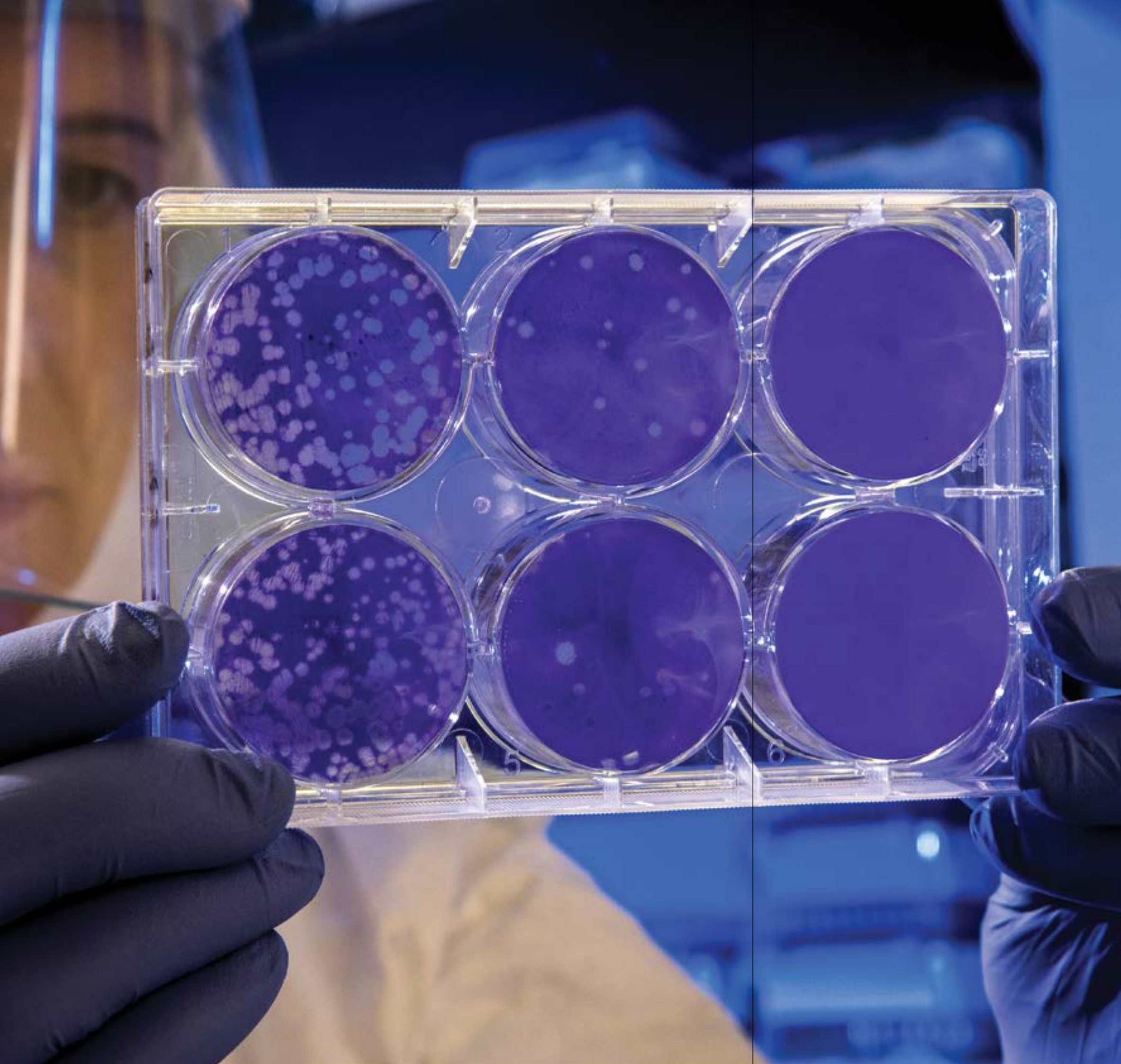
3300

meest käis vastu-
võtul meeste
tervise projekti
raames

Meestele mõeldud tervisekontroll keskendus südame-veresoonkonna, eesnäärme-, seksuaaltervise- ja vaimse tervise riskide väljaselgitamisele. **Terviseuuringute käigus tuvastati üldtervise riskide oodatust palju enamatel meestel.** Uuringus saadud andmeid analüüsitakse põhjalikumalt ning tuvastatud probleemide põhjused ja võimalikud meetmed nende ennetamiseks selguvad uuel aastal. Nii põhjalikku meeste tervisele suunatud terviseprojekti ei ole seni läbi viidud, mistõttu selle läbi viimine Kliinikumi androloogiakeskuse töötajate poolt oli väga oluline. Aeg näitab, kas sellest areneb edasi uus spetsiaalselt meestele mõeldud sõeluuring või muude suunatud tervishoiuteenuste loomine.

Uuel aastal on uuteks väljakutseteks rohkem uuringuid pakkuda rinnavähi ja emakakaelavähi sõeluuringus ning ka noorte reproduktiivtervise projekti raames.

Emakakaelavähi sõeluuring on riikliku kava järgi muutunud mitmeetapiliseks, mille pakettis on uued analüüsid ja vajadusel kolposkoopia uuring.

Teadus- ja arendustegevus

Ülikoolihaiglana teevad suurem osa arstidest nii ravi- kui ka õppetööd, tegelevad teadustööga ning osalevad teadusprojektides.

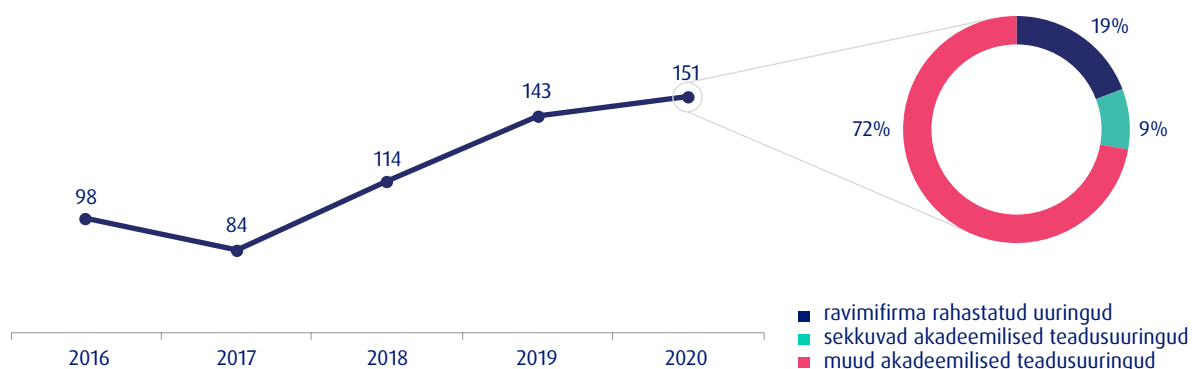
Ülikoolihaiglana on teadus- ja õppetegevused sügavalt integreeritud ravitegevusse. Hoolimata koroonaviirusest tingitud eriolukorrast käis Kliinikumis 2020. aastal vilkas teadustegevus.

Kaks Kliinikumi arst-õppejõudu – Margus Punab ja Maire Lubi – kuuluvad oma valdkonna 1% enimviidatud teadlaste hulka maailmas.

31.12.2020 seisuga oli töös 413 erinevat teadusuuringut, sealhulgas 130 ravimifirmade rahastusega kliinilist uuringut ning 283 akadeemilist uuringut. Teadus- ja arendustööde lepingute kogusumma oli 1,3 miljonit eurot, sellest 0,4 miljonit eurot moodustasid uurimislepingud ravimifirmadega. Lepingute kogusumma on võrreldes eelneva aastaga kasvanud 18% (2019. a 1,1 miljonit eurot). Aasta-aastalt on kasvanud uute alustatud uuringute arv, ennekõike akadeemiliste uuringute arvelt ning 2020. aastal käivitati 151 uut uuringut. Pandeemiast tulenevalt algatati 19 teadusprojekti seoses COVID-19 uurimisega.

Kliinikumis aasta jooksul alustatud
teadusuuringute arv

Teadustöö toimub tihedas koostöös Tartu Ülikooliga. Enamus kliinilise meditsiini instituudi teadus-arendusprojektidest on seotud Kliinikumiga. Selliste projektide rahaline maht oli 2020. aastal 2,6 miljonit eurot. Teadusuuringute nõuetekohasel registreerimisel, läbiviimisel ning teadlaste koolitamisel on suur roll kahe partneri koostöös loodud kliiniliste uuringute keskusel.

Kliinikumis on olulise tähtsusega akadeemilise kraadiga töötajad. Kliinikumis töötab 157 doktorit ja sellele vastava kraadi omajat ning 217 magistrit. 2020. aasta jooksul kaitsti Tartu Ülikoolis 11 doktoritööd ning doktoriõppes on veel 69 Kliinikumi töötajat.

Doktoritöö kaitsesid:

- **Saard, M.** Modern cognitive and social intervention techniques in paediatric neurorehabilitation for children with acquired brain injury. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 295, 167, 2020
- **Raam, L.** Molecular alterations in the pathogenesis of two chronic dermatoses - vitiligo and psoriasis. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 308, 163, 2020
- **Braschinsky, K.** Epidemiology of primary headaches in Estonia and applicability of web-based solutions in headache epidemiology research. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 306, 128, 2020
- **Vetkas, A.** Long-term quality of life, emotional health, and associated factors in patients after aneurysmal subarachnoid haemorrhage. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 309, 127, 2020
- **Kukk, K.** Risk factors of binge eating and overeating - towards an integrated model. *Dissertationes psychologicae Universitatis Tartuensis*: 57, 113, 2020
- **Müller, R.** Cardiometabolic risk profile and body composition in early rheumatoid arthritis. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 302, 132, 2020
- **Rahu, M.** Structure and blood supply of the postero-superior part of the shoulder joint capsule with implementation of surgical treatment after anterior traumatic dislocation. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 298, 103, 2020
- **Beljantseva, J.** Small fine-tuners of the bacterial stringent response - a glimpse into the working principles of Small Alarmone Synthetases. *Dissertationes technologiae Universitatis Tartuensis*: 57, 103, 2020
- **Lilleväli, H.** Hyperphenylalaninaemias and neurophysiological disorders associated with the condition. *Dissertationes neuroscientiae Universitatis Tartuensis*: 31, 133, 2020
- **Toome, K.** Homing peptides for targeting of brain diseases. *Dissertationes medicinae Universitatis Tartuensis*: 300, 151, 2020

Arendus- projektid

2020. aasta möödus COVID-19
tähelepanu all, seda ka
arendusprojektide puhul.

Kliinikumi digiarengut mõjutas COVID-19 tingitud eriolukord

Eriolukorra ajal kasvas plahvatuslikult kaugtöö ja kaugvastuvõttude tegemine, mistõi kaasa multimeedia lisaseadmete senisest laialdasema kasutuselevõtu. Piirangute tõttu viidi enamus koosolekuid ja koolitusi läbi veebivideo formaadis, kuid Kliinikumi tööpere kohanes uute digitöövahenditega kiiresti.

2020. aastal investeeriti infotehnoloogiasse 1,4 miljonit eurot koos käibemaksuga.

Kliiniliste töövoogude digitaliseerimise rütmi määrab igal aastal ära Eesti Haiglate Liidu, Eesti Haigekassa, Sotsiaalministeeriumi ja Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskuse (TEHIK) poolt ühiselt kokkulepitud projektide komplekt ehk nn Teekaart. Eriolukorrast tingitult tuli haiglainfosüsteemi eHL teha mitmeid Teekaardiväliseid täiendusi, mis kokkuvõttes nihutasid planeeritud tööde graafikut edasi 2 kvartali võrra.

Plaaniväliselt lisati mitmeid funktsionaalsuseid, muuhulgas:

- eHL-i kaugvastuvõttude broneerimise ja dokumenteerimise funktsionaalsus;
- statsionaari patsientidele lisati töölauale teadetetahvel ja patsiendi lisainfo rida;
- käivitati COVID-19 testi tulemuste teavitussõnumid infektsionistidele, kiirabiga ravile toodud patsientide COVID-19 testi tulemuste teavitused kiirabile ja tasulise COVID-19 testi tulemuste turvaline edastamine patsiendile;
- täiendati EMO funktsionaalsust „aeg arstini“ lisamise ja patsiendikaardi muudatustega.

Plaanilistest arendustest valmisid muuhulgas:

- TAI sünni- ja abordiregistri andmekoosseisu muudatustest ajendatud täiendused naistekliiniku abordi-, sünni- ja rasedakaardile;
- RHK-O dokumenteerimise ja kuvamise funktsionaalsus;
- immuniseerimisdokumentatsiooni täiendused;
- viidi läbi arendustöid kõikide nakkushaiguste teatiste vormistamiseks eHL-is.

Suuremahuliste muudatustena võib ära märkida uut finantstarkvara Directo, mis võeti kasutusele 1. juulist. Samuti käivitati EL struktuurifondide toetusel insuldi- ja infarktiravi paremaks dokumenteerimiseks ja juhtimiseks eel- ja ärianalüüsi projekt, mille raames kaardistatakse infosüsteemide arendusvajadusi ja defineeritakse arendusülesandeid. Põhiline osa projekti tööst viiakse läbi 2021. a I kvartalis.

31.01.2020 läks Tartu Ülikooli Kliinikum üle uuele veebilehele, mis on struktureeritud ennekõike patsiendi vajadustest lähtuvalt. Seejärel alustati ka struktuuriüksuste kodulehekülgede uuendamise ettevalmistamisega. Ühtlasi sai 2020. aastal alguse Kliinikumi sisevõrgu uuendamise protsess.

2020. aasta oli märgiline intensiivravile ka infotehnoloogilise arengu kontekstis, kuna sõlmiti leping GE CHA intensiivraviprogrammi ostmiseks ja juurutamiseks Kliinikumis ning anestesioloogia ja intensiivravi kliiniku töörühm alustas programmi seadistustöid.

Kliinikumi panus keskkonnahoidu

Eesti suurima tervishoiuteenuste pakkujana oleme seadnud endale eesmärgiks järgida jätkusuutliku arengu eesmäärke, et osutada tervishoiuteenust ümbritsevat elu- ja looduskeskkonda säästes.

Kliinikum otsustas rakendada Euroopa Liidu keskkonnajuhtimise ja -auditeerimise süsteemi (Eco-Management and Audit Scheme, EMAS), millele tuginedes on Kliinikum avatud ning läbipaistev oma keskkonnategevustes. 2020. aastal kaardistas Kliinikum EMASi raames oma olulised keskkonnaaspektid, hindas neid ning seadis edasisi eesmärgi keskkonnamõjude vähendamiseks. Olulisteks keskkonnaalasteks eesmärkideks seati sorteerimisvõimekuse loomist avalikesse ruumidesse, ühekordsete nõude kasutamise vähendamist ning töötajate teadlikkuse tõstmist energiasäästu osas.

- Kliinikum investeeris avalike ruumide jäätmete sorteerimislahendustesse, mille tulemusel on kõikides Kliinikumi hoonete avalikes ruumides nüüdsest võimalik eraldi sorteerida segapakendeid, papp-kartongpakendeid ja olmejäätmeid.
- Kliinikum lõpetas kohvikutes vahtplastist ühekordsete nõude kasutamise, asendades need biolagunevate ühekordsete nõudega. Lisaks panustab töötajate teadlikkuse suurendamisse, tutvustades korduvkasutatavate nõude kasutamise eeliseid.
- Kliinikum töötas välja erinevaid energiasäästukleebeid, paigaldas need ning korraldas töötajatele teavituskampaaniaid.
- Koostöös Rohelise Kliinikumi projektiga ja avalike suhete bürooga paigaldati Kliinikumi hoonetesse 34 digiekraani, millel saab operatiivselt kuvada Kliinikumi avalikku ruumi suunatud infot.

Töös olid mitmed infrastruktuuri arendusprojektid

Kliinikumi ravi- ja õppetingimuste parendamiseks viidi läbi mahukaid ehitusprojekte, mis võimaldaksid pakkuda kvaliteetset ning mugavat ravi- ja töökeskkonda.

L. Puusepa 1a (Maarjamõisa polikliinik) kapitaalremont

Projekti tulemusena rajatakse kaasaegne tervisekeskus 20 perearsti praksisele („TÜ Kliinikumi tervisekeskuse rajamine“, europrojekt nr 2014-2020.2.04.17-0046). Lisaks koondatakse Maarjamõisa väljale Tartu Ülikooli hambaarstiteaduste instituudi ja Kliinikumi stomatoloogia kliiniku ruumid, tuues üle kõik tegevused Raekoja plats 6 hoone rendipinnalt. Samuti laiendatakse Tartu Ülikooli peremeditsiini ja rahvatervishoiu instituudi õpperuume. Projekti käigus uuendatakse ka kogu maja tehnosüsteeme.

2020. aastal toimus ehitustegevus.

L. Puusepa 8 A-, B- ja E-korpuste osalise rekonstrueerimise ehitustööd

A-korpuse projekti eesmärgiks on 5. ja 6. korruse rekonstrueerimine tänapäevastele nõuetele vastavateks palatiplokkideks. Tegevused 0. ja 7. korrusel on seotud tehnosüsteemide uuendamisega, samuti uuendatakse A-korpuse siseõuepoolset fassaadi.

B- ja E-korpuse tööd on seotud peamiselt kahe eesmärgiga:

1. Eeltööd uue C-korpuse rajamiseks (vt allpool): seoses uue C-korpuse füüsilise liitumisega olemasoleva E-korpusega tuleb ümber ehitada osa ruume E-korpuse 0. korrusel (tsentraalköök); rajatakse osa ühendusteedest uue C-korpuse ning olemasolevate hoonete vahel.
2. Söökla laiendus: kuna töötajate arv on eelnevate uute korpuste (G, H, J, K, L) lisandumisega oluliselt kasvanud ning suureneb lastekliiniku ning kõrvakliiniku lisandudes veelgi, on vaja oluliselt parandada personali söökla suutlikkust. Olemasolevat sööklat laiendatakse juurdeehitusega B-korpuse (vana operatsiooniplokk) suunas. Selle tulemusena suureneb istekohtade arv 150-ni ning korraga saab rakendada kaht teenindusletti.

2020. aastal toimus ehitustegevus. A-korpuse 5. ja 6. korrus ning E-korpuse 2. korrus (söökla) anti lepingujärgselt Kliinikumile üle 30.11.20.

Maarjamõisa meditsiinilinnaku III ehitusjärg

Eesmärgiks on liita Maarjamõisa meditsiinilinnakuga lastekliinik ja kõrvakliinik. Mõlemad kliinikud tegutsevad praegu nn tuumikhaiglast eraldatuna hoonetes (vastavalt N. Lunini 6 ja J. Kuperjanovi 1/3), mis aktiivravi silmas pidades ei ole jätkusuutlik. Kolmanda ehitusjärgu koosseisu kuulub ka kaasaegne päevakirurgiakeskus.

L. Puusepa 8 hoonete kompleksile ehitatakse juurde kaks uut korpust:

- M-korpus hakkab paiknema senise erakorralise meditsiini osakonna parkla asemel H-korpuse jätkuna, mahutades kuus maapealset ning kaks maa-alust korrust koos parklaga. Kogu uusehitise brutopinna suurus on ligikaudu 20 000 m².
- Tulevasse C-korpusesse rajatakse uus operatsiooniplokk ja kõrvakliinik, samuti hakatakse seal tegelema naistekliiniku perekeskuse külasta-

jate ning näo-lõualuukirurgia eriala patsientidega. Uus C-korpus ehitatakse nelja maapealse ning ühe maa-aluse korrusega ning kogu korpuse brutopind on ligikaudu 13 600 m². Uue C-korpuse ehitamiseks tuleb vana hoonetiib lammutada.

2020. aastal viidi läbi ehitustööde riigihange ning alustati ehitustöödega. Ehitustööde tähtaeg on 01.12.2022.

A-korpuse 2.-4. korruse renoveerimine

Eesmärgiks on tänapäevastele nõuetele vastavate palatiplokkide rajamine 3. ja 4. korrusele ning 2. korruse rekonstrueerimine ambulatoorse vastuvõtu ruumideks ning radioloogiliseks diagnostikaks (ultraheli).

2020. aastal toimus projekteerimine: põhiprojekt anti Kliinikumile üle novembris ja detsembris toimus projekti ekspertiis.

Kliinikum soovib pakkuda töötajatele parimat töökeskkonda arendades seda iga-aastaselt

Patsientide privaatsus on Kliinikumile oluline väärtus. Arsti vastuvõtul oleva patsiendi privaatsuse tõstmiseks eemaldati psühhiaatria- ja nahahaiguste kliinikute vastuvõtukabinettidelt vanad ukсед ning paigaldati 12 uut helikindlat ust. Uksed vahetati Raja 31 ja Riia 167 hoonetes.

Tööriided peavad olema võimalikult mugavad pikkadeks vahetusteks ja riiete vahetus peab olema sujuv ja mugav. 2020. aastal viidi läbi ettevalmistustööd unisex tööriietusele, mis on sobiv mõlemale sugupoolele, üleminekuks. Tööriiete ostmiseks vajaliku riigihanke läbiviimiseks selgitati välja tööriiete koguste vajadused. Uued tööriideid peaksid töötajad kätte saama juba 2021. aasta keskel. Uuele tööriietusele ülemineku järgselt ei pea meditsiinosakonnad enam ise tööriideid ostma, vaid saavad neid puhastusteenuste osakonna pesulaost.

2020. aastal on kasutusele võetud sõidukite jälgimisprogramm FleetComplete, mille eesmärk on optimeerida sõidukite jälgimist, muuta tööülesannete jagamist efektiivsemaks, parandada sõidukulude jälgimist ning lihtsustada juhtide ületundide raporteerimist. Programm võimaldab jälgida kõikide Kliinikumis kasutusel olevate sõidukite asukohta ühelt ekraanilt ning omada paremat ülevaadet sõidukite asukohast ja tööülesannete täitmisele kuluva aja osas. Jälgimisprogramm annab ülevaate kütusekulust, töötajate tööajast, tehtud ületundidest ning saata juhtidele ülesandeid sõitude tegemiseks.

Turvaline haigla tagab ohutuse nii meie töötajatele kui ka patsientidele. L. Puusepa 2 hoones on füüsiliselt valvuritega valvelt üle mindud elektroonilisele valvele, mille tulemusena vähenes kahe võrra valvuri ametikohtade arv. Elektroonilise valve teenust osutab turvafirma AS G4S.

Muudatusi tehti ka infosüsteemi infrastruktuuri osas, tagamaks, et Kliinikumis kasutatakse kaasaegseid tööriistu. Plaanilistest arengutest viidi läbi Microsofti litsentside hange, värskendati eHL serveriparki, laiendati massiivi kettaruumi ja vahetati välja kõnekeskuse tarkvara. Lisaks tõusis võrreldes 2019. aastaga oluliselt SSD ketaste ostmine, kuna suures mahus vanemaid arvuteid viidi üle Windows 10-le ja sellega seoses vahetati ka kettad välja. 2019. aasta osteti kokku 169 töökoohaarvuti kõvaketast, kuid 2020. aastal kasvas nende arv juba 458-ni.

Kliinikumi haiglad ja kiirabi

Kliinikumi haiglad ja kiirabi
teenindavad kogu Lõuna-Eesti
regiooni.

Tartu Ülikooli Kliinikumi kontserni kuuluvad:

SA Tartu Ülikooli Kliinikum

Lõuna-Eesti Haigla AS

Põlva Haigla AS

Valga Haigla AS

SA Tartu Kiirabi

Kliinikumi haiglate eesmärk on pakkuda kaasaegsel tasemel kvaliteetseid tervishoiu teenuseid ning nendega seonduvaid teenuseid.

Kliinikumi haiglate põhinäitajad

	Tartu Ülikooli Kliinikum	Lõuna-Eesti Haigla	Põlva Haigla	Valga Haigla
Täidetud ametikohtade arv	4 009	438	221	306
Arsti vastuvõttude arv	472 142	34 480	17 068	28 305
Õe ja ämmaemanda iseseisvate vastuvõttude arv	110 203	4 023	3 331	2 988
Statsionaaris ravitud haigete arv (haiglast lahkumised)	38 774	4 239	2 040	1 917
Statsionaarsete ravivoodite keskmine arv aastas	962	164	100	73

Lõuna-Eesti Haigla AS

Lõuna-Eesti Haigla AS on Kagu-Eesti suurim tervishoiu- ja sotsiaalhoolekande teenuseid osutav ettevõtte ja ühtlasi suurim tööandja Kagu-Eestis. Üle 20% haigla patsientidest tulevad ravile väljastpoolt Võrumaad. Haigla tagab ööpäevaringset valmisolekut neljal arstlikul erialal ja ööpäevaringselt töötab labor, tehakse radioloogilisi uuringuid ning erakorralisi operatsioone. Meie kolme kiirabibrigaadi ja EMO üksuse abil tagatakse meie patsientidele erakorralise meditsiiniabi ööpäevaringne kättesaadavus.

Haigla strateegiline eesmärk, sätestatud aktsionäride lepinguga, on säilitada Kagu-Eesti elanike vajadusest lähtuv, välja kujunenud tervishoiuteenuste osutamise struktuur ja tagada ööpäevaringse erakorralise arstiabi kättesaadavus vähemalt neljal arstierialal.

Lõuna Eesti Haigla AS aktsiaid omavad kaks juriidilist isikut. Enamusaktsionäriks on SA Tartu Ülikooli Kliinikum, millele kuulub 51% aktsiatest ja vähemusaktsionäriks Võrumaa Omavalitsuste Liit. Lõuna-Eesti Haigla AS omab ise 100% kahe tütarettevõtte osakutest, Pesuring OÜ ja Metsakohvik OÜ. Nõukogu koosneb kuuest liikmest: Andres Kotsar, nõukogu esimees ja nõukogu liikmed dr Rein Kuik, dr Vallo Volke, Priit Süüden, Rein Järvelill ja Andres Visnapuu. Haigla juhatus on üheliikmeline: Arvi Vask, juhatuse liige.

2020. aasta oli paljuski mõjutatud COVID-19 levikust, kuid saime hästi hakkama. Kuigi ravitöö jätkus, siis suutsime kaitsta enda töötajaid ja patsiente haiglasisesest nakkuse levikust.

Ravitegevus

Seoses COVID-19 ülemaailmse pandeemiaga ja riigisisese levikuga oli aasta 2020 erakordne. Tuli kiiresti ja erakordsete meetmetega tegutseda, vältimaks haiglasisesest nakkuse levikut. Sellega tulime ka toime. Ambulatoorsed ja päevaravi ravijuhud aasta kokkuvõttes vähenesid, samas suurenes sünnituste arv, mis tegi viimase kolmekümne aasta rekordi, tõustes 166 sünnitaja võrra (2020. a. 507 sünnitajat). Sünnituste arv on peamiselt tingitud Kliinikumi haiglate sünnitusteenuste ümberstruktureerimisest.

Ambulatoorset arstiabi osutatakse haiglas kokku 19 arsti erialal. Arsti vastuvõtte kokku tehti 34 480, mis oli 12% vähem kui eelmisel 2019. aastal. Vähenemine on tingitud eriolukorrast ja koroonaviiruse levikust, mis seadis piiranguid raviteenuste pakkumisele. Samas on aastast aastasse suurenenud õe ja ämmaemanda iseseisvate vastuvõttude arv, mis kasvas ka 2020. aastal 16% (4 023 vastuvõttu). Õe ja ämmaemanda iseseisvate vastuvõttude arvu kasv võimaldab meil paremini jõuda suurema hulga patsientideni ning rahuldada nende vajadusi. Osaliselt on tõus seotud ka sünnitajate arvuga, mis omakorda mõjutab positiivselt ämmaemanda vastuvõttude arvu.

Arsti vastuvõttudele sarnaselt langes ka statsionaaris ravitud haigete arv. 2020. aastal raviti haigeid statsionaaris seitsmel erialal, kokku 4 239 patsienti (2019. a 4 692). Patsientide ravitöö toimus 164 voodikohal.

Lõuna-Eesti Haigla pakub ka kiirabiteenust, mida osutas kolm õebrigad. Brigaadide põhibaasid asuvad Võrus ja Antsla linnas. 2020. aastal tehti 7 261 kiirabi visiiti, mis on mõne võrra madalam kui 2019. aastal (7 355 visiiti). Kiirabiteenus on väga hästi integreeritud haigla struktuuri. Igal tööpäeva hommikul raporteerivad telesilla abil kiirabibaasid valvearstidele ööpäeva jooksul toimunud sündmustest ja haiglasse toodud patsientidest ning saavad valvearstidelt otsest tagasisidet.

31.12.2020
seisuga töötas
Lõuna-Eesti Haiglas

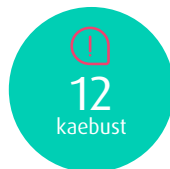
445
töötajat

438
ametikohal

Seoses COVID-19 epideemiaga ei viidud läbi patsientide rahulolu küsitlust, kuid see ei tähenda, et patsiendi rahulolu ei jälgitud. 2020. aasta jooksul laekus Lõuna-Eesti Haiglale 79 kirjalikult fikseeritud tänuavaldust ning 12 kaebust. Tänuade arv on eelmise aastaga võrreldes märkimisväärselt suurenenud. Kiideti osakondade personali väga hea töö ja hoolitsemise eest. Enim kiidusõnu pälvis sünnitusabi ja günekoloogia osakonna personal, kes sai Lõuna-Eesti Haigla kliendisõbra tiitli. Rohkelt kiideti ka kiirabibrigaade ja kirurgiaosakonda. Kaebused olid seotud peamiselt suhtlemisega ja ravitöö korraldamisega.

Lõuna-Eesti Haigla kliendisõbra tiitli said sünnitusabi ja günekoloogia osakonna personal.

Valga Haigla AS

Tervishoiuteenuse osutamisega tegelevad 7 osakonda: siseosakond, kirurgiaosakond, intensiivravi-operatsiooniosakond, EMO, hambaravi osakond, taastusravi osakond, õendushoolduse osakond. Vastavalt haigla nõukogu otsusele lõpetati 30. juunil 2018. a Valga haiglas sünnituste vastuvõtmine ja günekoloogia-sünnitusosakond liideti kirurgiaosakonnaga.

AS Valga Haigla arengu peamiseks eesmärgiks on patsiendikeskse kvaliteetse arsti- ja õendusabi ning sotsiaalteenuste pakkumine, mille nimel muuhulgas suurendatakse kliinilist pädevust ja arendatakse koostööd kliinikumi kontsernis ja arendatakse piiriülest koostööd lätlastega.

AS Valga Haigla enamusaktsionäriks on SA Tartu Ülikooli Kliinikum, kellele kuulub 51% aktsiatest ja vähemusaktsionäriks Valga Vald. Valga Haigla konsolideerimisgruppi kuulub peale haigla veel SA Terve Valgamaa. Nõukogu koosneb kuuest liikmest: dr Andres Kotsar, nõukogu esimees ja nõukogu liikmed dr Toomas Sillakivi, dr Urmet Arus, Ester Karuse, Külliki Siilak ja Külli Laugesaar. Valga haigla juhatus on üheliikmeline: Margus Ulst, juhatuse liige.

2020. aasta oli ainulaadne aasta, mille tulemusel tihenes koostöö Kliinikumi infektsioonikontrolli teenistusega ja arendati töötajate teadmisi ja oskusi nii infektsioonikontrolli, COVID-19 vastase vaktsineerimise kui ka kaugvastuvõttude ja e-konsultatsioonide osas. Samas jätkati planeeritud tegevustega nii palju kui võimalik ning jätkati koostööd Kliinikumiga kiiritusravi patsientide kiirema ravi tagamisel ja tehti ettepanekuid kontsernisestest programmide funktsionaalsuse parendamiseks vastavalt ilmnunud vajadustele.

Ravitegevus

Ambulatoorset eriarstiabi osutati haiglas kokku 15 erialal. COVID-19 pandeemia mõjutas arsti vastuvõttude arvu negatiivselt. 2020. aastal tehti ambulatoorseid vastuvõtte kokku 28 305, mis oli 12% vähem kui 2019. aastal. Sarnaselt vähenes hambaravi osakonna ambulatoorsete pöördumiste arv. 2020. aastal oli 4 622, see on 24% vähem kui 2019. aastal. Hambaravi osakond pakub patsientidele stomatoloogilist ravi ning kirurgiat ja hambaproteesimist.

Õendusabiteenused on patsientidele hästi kättesaadavad ja täienevad järjepidevalt, kasvades aastate jooksul. 2020. aastal tehti 2 988 õe ja

ämmaemanda iseseisvat vastuvõttu, mis oli kasvanud 1% võrreldes eelneva aastaga. Jätakuvalt teostasime õdede iseseisvaid vastuvõtte jalaravi ja uneapnoe erialal. Jätkasime ka neuroloogiaõe iseseisvate vastuvõttudega (peavalu, insuldi sekundaarne profülaktika, kognitiivsete võimete hindamine). Samuti jätkasime reumatoloogia erialal õe iseseisva vastuvõtuga (nõustamine) eriarsti supervisioonil ja juhendamisel. Tervise Arengu Instituudi programm „Kainem ja tervem Eesti” raames hakkasid toimuma psühholoogi vastuvõttud.

Alates 01. jaanuarist 2018 on haiglas avatud 73 statsionaarset voodikohta, kus 2020. aastal raviti 1 917 patsienti. Võrreldes 2019. aastaga langes patsientide arv 12%.

Põlva Haigla AS

Põlva Haigla on tähtajatult kinnitatud üldhaiglaks, mille põhieesmärgiks on tervishoiuteenuse osutamine. Lisaks tervishoiuteenusele osutab Põlva Haigla ka sotsiaalset ja tööalast rehabilitatsiooniteenust. Alates 2017. aasta detsembrist on Põlva Haiglal on kaks aktsionäri. Enamusaktsionär on SA Tartu Ülikooli Kliinikum, kellele kuulub 51% aktsiatest ja vähemusaktsionär on Põlva Vald, kellele kuulub 49% aktsiatest. Nõukogu koosneb kuuest liikmest: Marek Seer, nõukogu esimees ja nõukogu liikmed dr Jana Jaal, Mart Einasto, Anne Nook, Sirje Tobreluts, Liivi Maran. Põlva haigla juhatus on üheliikmeline: Margot Bergmann, juhatuse liige.

2020 aasta üheks olulisemaks muutuseks Põlva Haiglas oli sünnitusteenuse ümberprofileerimine Kliinikumi haiglate vahel. Põlva Haiglas alates 1. jaanuarist 2020 enam sünnitusteenust ei osutata. Loodi ämmaemanduskeskus, mis pakub erinevaid teenuseid naise elu kõigis etappides. Lisaks toimib ämmaemanduskeskuse juures ka noortenõustamiskabinet. Alates 01.01.2020 tagab haigla ööpäevaringse valmisoleku kahel arstlikul erialal – sisemeditsiin ning anestezioloogia-intensiivravi.

Ravitegevus

2020. aastal mõjutas ravi kättesaadavust COVID-19 levik, mille tõttu kuulutatut kevadel välja olukord. Plaaneline töö peatati ning vähenesid ambulatoorsed eriarsti vastuvõttud. 2020. aastal tehti ambulatoorseid vastuvõtte kokku 17 068, mis oli 29% vähem kui 2019. aastal.

Õendusabiteenused kogesid suurt kasvu, kasvades 77% võrreldes 2019. aastaga (2020. aastal 3 331 õe ja ämmaemanda iseseisvat vastuvõttu). Suure tõusu põhjuseks on sünnitusteenuste ümberstruktureerimine ning uute teenuste tutvustamine, mis võimaldavad rahuldada aina rohkem patsiendi vajadusi. Sünnitusteenuste ümberstruktureerimisest tingitult hakkasid statsionaari ämmaemandad iseseisvaid vastuvõtte tegema, mis tõstis oluliselt ämmaemanda vastuvõttude arv. Samuti täiendati jalaravi õe vastuvõtte ning lisati uusi vastuvõtte, nagu näiteks südamepuudulikkuse õe ja täiskasvanud vaimse tervise õe vastuvõttud.

COVID-19 tekkinud eriolukord mõjutas ka Põlva Haiglas statsionaaris ravitud haigete arvu. 2020. aastal raviti 2 040 haiget 100 voodikohal. Võrreldes 2019. aastaga on haigete arv langenud 20%.

SA Tartu Kiirabi

Sihtasutuse Tartu Kiirabi ülesandeks on tagada kiirabi ehk haiglavälise erakorralise meditsiiniabi kättesaadavus oma teeninduspiirkonnas ning vajadusel väljaspool seda. Reanimobiiliteenistuse teeninduspiirkonnaks on kogu Eesti Vabariigi territoorium. SA Tartu Kiirabi nõukogu on 5-liikmeline, nõukogu esimees on Maret Tark ning liikmed on Marek Seer, Verni Loodmaa, Joel Starkopf ja Heljo Pikhof. Kuni 5.5.2020 oli Helju Pikhofi asemel nõukogus Jelena Frunze. 2020. aastal olid juhatuse liikmed Ago Kõrgvee (juhatuse esimees) ja Aire Voogla. Alates 3. aprillist täitis ajutiselt juhatuse esimehe kohustusi Aire Voogla.

Tartu Kiirabi hindab kõrgelt kõiki enda töötajaid, keda on 31.12.2020 seisuga 538.

SA Tartu Kiirabi osutas kiirabiteenust seisuga 31.12.2020 kokku 26 kiirabibrigaadiga Tartu-, Jõgeva-, Järva-, Põlva-, Valga- ja Viljandimaal. Kolm Tartu kiirabi brigaadi on reanimobiilibrigaadid. Lisategevustena on Tartu Kiirabil koolituskeskus nii oma kui teiste asutuste töötajate koolitamiseks, osaleme riigis korraldatavate ürituste meditsiinilisel turvalisusel. COVID-19 pandeemia tõttu jäi ära elanike teavituse- ning õpetuskampaania „Sinu käed päästavad elu“, mille algatajaks Eestis Tartu kiirabi oli.

Peamine eesmärk, jätkuvalt osutada kvaliteetset kiirabiteenust, on täidetud. 2020. aastal täideti investeeringute plaan meditsiiniseadmete ning koolitustarvikute ostude osas, kuid jäid ostmata 3 uut kiirabiautot ning tegemata olmeruumide remont Riia 18 baasis Tartus. Mustvee ning Elva kiirabibaasidele uued ruumid jäid leidmata ning need kaks baasi töötavad jätkuvalt halbades tingimustes. Samas on alustatud kiirabi autopargi korrastamisega ning amortiseerunud autode müümisega.

Kuigi olulised investeeringud ning kokkulepped kiirabibaaside olukorra parandamiseks jäid tegemata ning töötajate koolitused ei olnud oodatud mahus, võib aasta tegevust lugeda rahuldavaks.

Ravitegevused

2020. aasta oli meditsiinilises mõttes keeruline, kuid Tartu Kiirabi suutis tagada kiirabiteenuse kvaliteedi ning adapteeruda COVID-19 pandeemia tingimustes töötama.

Tartu Kiirabi tegi 2020. aastal 57 413 kiirabivisiiti, mida on 0,9% vähem kui 2019. aastal. Suurem osa kiirabivisiitidest olid C-prioriteediga (56,5%), D-prioriteediga kutseid oli 9,1%. Võrreldes eelnevate aastatega on C-prioriteediga kutsete arv protsentuaalselt veidike vähenenud, kuid selle võrra on suurenenud B-prioriteediga kutsete osakaal. Prioriteetsusaste kirjeldab abivajaja seisundit ning määrab kiirabibrigaadi välja saatmise aja.

SA Tartu Kiirabi brigaadid jõudsid 2020. aastal kiirete kutsete puhul patsiendini aeglasemalt kui eelmisel aastal, kuid jätkuvalt kiirabilepingus ette nähtud aja piires. D kutsete korral jõuti patsiendini keskmiselt 9,5 minutiga (2019. a 9,2 minutiga) ja C kutsete korral keskmiselt 13,9 minutiga (2019.a 12,8 minutiga). Võimalik, et pikenenud kohalejõudmisaeg on seotud COVID-19 pandeemiaga ning vajadusega kasutada isikukaitsevahendeid, millesse riietumine võtab lisa-aega.

2020. aastal hospitaliseeriti 34,6% patsientidest (2019. aastal oli hospitaliseerimisprotsent 34,7%). Kõige sagedamini hospitaliseerisid Tartu Kiirabi brigaadid patsiente Tartu Ülikooli Kliinikumi (62,5% hospitaliseeritute üldarvust). Spetsiifilistest kiirabivisiitidest tasub välja tuua elustamised kliinilisest surmast, mida oli 178. Neist 68 juhul taastus spontaanne vereringe sündmuskohal ning neljal juhul hospitaliseeriti patsient jätkuvalt elustades. Hea kaugtulemuse ehk säilinud kesknärvisüsteemiga kirjutati haiglast välja 28 patsienti (38,9% hospitaliseeritutest, 15,7% kõikidest elustamiskatsetest), mis on maailma mõistes väga hea tulemus.

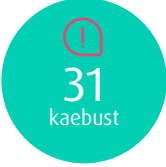
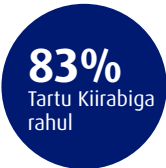
Tartu Kiirabi tegi 2020. aastal 422 COVID-19 kahtlusega visiiti, neist 284 juhul (67,3%) oli tegemist SARS-CoV-2 RNA positiivse patsiendiga.

Võib järeldada, et kiirabipersonali poolt hinnati nakkusohtu üldiselt täpselt.

Kõige suurem COVID-19 visiitide arv oli detsembris (kokku 190 kahtlusega visiiti, millest 166 juhul osutus patsient positiivseks).

2020. aastal pakkusime turvamisteenust Eesti rahvaspordi ja motospordi üritustele. Seoses COVID-19 laialdase levikuga osutasid suurürituste korraldamised väga keerulisteks. Ometigi korraldati arvestades keerulist olukorda Tartu Maratoni sarja kuuluvad ratta-, jooksu- ja rulluisumaratonid. Septembris toimus esmakordselt Eestis FIA WRC autoralli maailmameistrivõistluste etapp – Rally Estonia, mille meditsiinilisel julgestamisel Tartu Kiirabi osales.

Teenuste kvaliteedi hindamiseks viisime novembris 2020 läbi patsientide rahulolu uuringu. Kokku helistati 700 inimesele, kellest saadi küsitleda 360. Kokkuvõtvalt olid SA Tartu Kiirabi tööga rahul 83% vastanutest (2019. a 71%). Kiitusi oli 2020. aastal 52, mis on 2019. aastaga võrreldes 9 kiitust enam. Kaebusi oli kokku 31, mis on neli kaebust vähem, kui aasta varem. Kõikidele kaebustele vastati kirjalikult ning teenuseid arendatakse ja täiustatakse jooksvalt, et kaebuste arvu vähendada.

Konsolideeritud finantssuhtarvud

		2020	2019
Ettevõtlustulu kasv %	(tulu ettevõtlusest 2020 – tulu ettevõtlusest 2019) / tulu ettevõtlusest 2019 * 100	8,14	9,41
Tulemi kasv %	(aruandeaasta tulem 2020 - aruandeaasta tulem 2019) / aruandeaasta tulem 2019 * 100	-35,63	54,90
Puhasrentaabilus %	aruandeaasta tulem / tulu ettevõtlusest * 100	3,00	5,04
Lühiajaliste kohustuste kattekordaja	käibevara / lühiajalised kohustused	1,92	2,33
ROA %	aruandeaasta tulem / varad kokku * 100	3,48	5,86
ROE %	aruandeaasta tulem / netovara * 100	4,94	8,07

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne

Konsolideeritud bilanss

	31.12.2020	31.12.2019	Lisa
VARAD			
Käibevarad			
Raha	49 318 987	60 890 245	2
Nõuded ja ettemaksed	37 743 031	21 197 093	3
Varud	6 848 174	4 569 299	5
Käibevarad kokku	93 910 192	86 656 637	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	1 981	1 981	9
Nõuded ja ettemaksed	129 313	147 123	3
Kinnisvarainvesteeringud	2 246 856	2 315 838	11
Materiaalsed põhivarad	135 091 096	124 320 125	12
Immateriaalsed põhivarad	6 466 682	6 147 419	13
Põhivarad kokku	143 935 928	132 932 486	
VARAD KOKKU	237 846 120	219 589 123	
KOHUSTUSED JA NETOVARA			
Lühiajalised kohustused			
Laenukohustused	2 965 968	2 875 393	16
Võlad ja ettemaksed	41 841 233	34 167 710	17
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	241 076	76 878	21
Lühiajalised kohustused kokku	45 048 277	37 119 981	
Pikaajalised kohustused			
Laenukohustused	20 825 444	22 762 949	16
Muud pikaajalised kohustused	4 248 253	267 734	20
Pikaajaliseed kohustused kokku	25 073 697	23 030 683	
KOHUSTUSED KOKKU	70 121 974	60 150 664	
Netovara			
Emaettevõtja asutajatele kuuluv netovara			
Sihtkapital	33 773 392	33 773 392	
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	118 568 530	106 313 882	
Aruandeperioodi tulem	7 332 001	12 254 648	
Kokku emaettevõtja asutajatele kuuluv netovara	159 673 923	152 341 922	
Vähemusosalus	8 050 223	7 096 537	
NETOVARA KOKKU	167 724 146	159 438 459	
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	237 846 120	219 589 123	

Konsolideeritud tulemiaruanne

	2020	2019	Lisa
Annetused ja toetused	2 757 042	3 086 152	21
Tulu ettevõtlusest	276 235 661	255 439 211	22
Muud tulud	3 645 057	3 871 192	23
Kokku tulud	282 637 760	262 396 555	
Mitmesugused tegevuskulud	-80 482 231	-75 097 993	24
Tööjõukulud	-164 461 358	-146 724 621	25
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-12 589 142	-14 271 127	11, 12, 13
Muud kulud	-16 782 890	-13 236 389	26
Kokku kulud	-274 315 621	-249 330 130	
Põhitegevuse tulem	8 322 139	13 066 425	
Intressikulud	-152 789	-245 742	27
Muud finantstulud ja -kulud	116 337	52 201	28
Aruandeaasta tulem	8 285 687	12 872 884	
Emaettevõtte osa tulemist	7 332 001	12 254 648	
Vähemusosaluse osa tulemist	953 686	618 236	

Konsolideeritud rahavoogude aruanne

	2020	2019	Lisa
Rahavood majandustegevusest			
Põhitegevuse tulem	8 322 139	13 072 398	
Korrigeerimised			
Põhivara kulum ja väärtuse langus	12 589 142	14 271 127	11, 12, 13
Kasum põhivara müügist	-33 445	-11 221	23
Tuludesse kantud sihtfinantseerimine	-2 757 042	-3 086 152	21
Muud mitterahalised tehingud põhivaradega	-75 819	-26 788	12
Eraldiste moodustamine	2 565 747	150 927	20
Muud mitterahalised tehingud	-12 248	41 706	
Muud korrigeerimised	-125 123	-297 362	
Nõuete ja ettemaksete muutus	-15 992 046	19 761 405	
Varude muutus	-2 278 875	365 537	
Kohustuste ja ettemaksete muutus	9 521 214	3 324 026	
Makstud intressid	-196 268	-249 296	
Laekumised sihtotstarbelistest laekumistest	587 750	778 937	21
Rahavood majandustegevusest kokku	12 115 126	48 095 244	
Rahavood investeerimistegevusest			
Laekumised põhivara sihtfinantseerimisest	1 323 750	2 186 272	21
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-23 095 204	-18 292 290	
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	48 337	11 221	
Laekunud intressid	4 800	44 806	
Antud laenud	0	-7 200	
Antud laenude tagasimaksed	4 425	13 613	
Laekunud tütarettevõtjate müügist	135 000	0	8
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-21 578 892	-16 043 578	
Rahavood finantseerimistegevusest			
Saadud laenud	875 000	0	16
Saadud laenude tagasimaksed	-2 719 503	-2 644 072	
Kapitalirendi tagasimaksed	-262 989	-251 936	
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-2 107 492	-2 896 008	
Rahavood kokku	-11 571 258	29 155 658	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	60 890 245	31 734 587	2
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-11 571 258	29 155 658	
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	49 318 987	60 890 245	2

Konsolideeritud netovara aruanne

	Sihtkapital	Akumuleeritud tulem	Vähemososalus	Kokku netovara
Saldo 31.12.2018	33 773 392	106 313 882	6 478 301	146 565 575
Aruandeaasta tulem	0	12 254 648	618 236	12 872 884
Saldo 31.12.2019	33 773 392	118 568 530	7 096 537	159 438 459
Aruandeaasta tulem	0	7 332 001	953 686	8 285 687
Saldo 31.12.2020	33 773 392	125 900 531	8 050 223	167 724 146

Lisad lehekülgedel 50 kuni 83 on konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Tartu Ülikooli Kliinikumi 2020. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Eesti Finantsaruandluse standardiga. Eesti Finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduses, mida täiendab avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhend. Juhendis kirjeldatud arvestusmeetodid tulenevad Raamatupidamise seadusest ja Raamatupidamise Toimkonna juhenditest, samuti rahvusvahelistest avaliku sektori raamatupidamise standarditest.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud juhtudel, mida on kirjeldatud alljärgnevates arvestuspõhimõtetes.

Konsolideeritud tulemiaruarande koostamisel on lähtutud Eesti Vabariigi raamatupidamise seaduse lisas 2 toodud tulemiaruarande skeemist nr. 1

Majandusaasta algas 1. jaanuaril 2020 ja lõppes 31.detsembril 2020. Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad olulised varade ja kohustiste hindamist mõjutavad asjaolud, mis ilmnesid aruandekuupäeva 31.12.2020.a. ja aruande koostamise kuupäeva vahemikul, kuid on seotud aruandeperioodil või varasematel perioodidel toimunud tehingutega. Aruandekuupäeva järgsed sündmused, mida ei ole varade ja kohustiste hindamisel arvesse võetud, kuid mis oluliselt mõjutavad järgmise majandusaasta tulemust, on avalikustatud aastaaruande lisades.

2020. aasta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes kajastuvad Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum (emaettevõtte) ja tema tütarettevõtjate AS Põlva Haigla, SA Tartu Kiirabi, AS Lõuna-Eesti Haigla, sh AS Lõuna-Eesti Haigla tütarettevõtjad - OÜ Metsakohvik, OÜ Pesuring - ja AS Valga Haigla, sh tütarettevõtja SA Terve Valgamaa –finantsnäitajad (edaspidi koosnimetatud – kliinikumi kontsern). Informatsioon tütarettevõtjate kohta on toodud lisas 8.

Konsolideeritud aruande koostamine

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Kliinikumi kontsernil on kontroll. Kliinikumi kontsern kontrollib majandusüksust kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuval tulemile ja ta saab mõjutada seda tulemi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle. Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Konsolideeritud aruandes on rida-realt konsolideeritud kõigi emaettevõtte kontrolli all olevate tütarettevõtjate finantsnäitajad. Ema- ja tütarettevõtjate vaheliste tehingute tulemusena tekkinud nõude, kohustised, tulu, kulud ning realiseerumata kasumid ja kahjumid on konsolideeritud aastaaruandest elimineeritud. Vajadusel on tütarettevõtjate arvestuspõhimõtteid muudetud vastavaks Kliinikumi kontserni arvestuspõhimõtetele.

Vähemusomanike osa tütarettevõtjate tulemuses ja omakapitalis on konsolideeritud tulemiaruarandes näidatud eraldi kirjel ja konsolideeritud bilansis kajastatud omakapitali koosseisus eraldi emaettevõtte omanikele kuuluvast omakapitalist.

Tütarettevõtjad

Tütarettevõtjaks loetakse ettevõtet mille üle on Kliinikumi kontsernil kontroll. Tütarettevõtja loetakse emaettevõtte kontrolli all olevaks, kui Kliinikumi kontsern omab kas otseselt või kaudselt üle 50% tütarettevõtja hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütarettevõtja tegevus- ja finantspoliitikat.

Tütarettevõtja definitsioonile vastavad ka mitteäriühingud (sihtasutused). Kui Kliinikumi kontsern omab sihtasutuses valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest) kajastatakse osalust 100%-na.

Sidusettevõtjad

Sidusettevõtjad on ettevõtte, mille üle Kliinikumi kontsern omab olulist mõju, kuid mida ta ei kontrolli. Üldjuhul eeldatakse olulise mõju olemasolu juhul, kui Kliinikumi kontsern omab ettevõttes 20-50% hääleõiguslikest aktsiatest või osadest.

Kui Kliinikumi kontsern omab sihtasutuses olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust ega finantsinvesteeringut bilansis ei kajastata. Sissemaksed osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuse kuluna.

Äriühendused ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel

Ühise kontrolli all olevate ettevõtete vahel toimunud äriühendusi kajastatakse korrigeeritud ostumeetodil, mille kohaselt kajastatakse omandatud osalus teises ettevõttes omandatud netovara bilansilises väärtuses (st. nagu omandatud varad ja kohustised olid kajastatud omandatud ettevõtte bilansis) ning omandatud osaluse soetusmaksumuse ja omandatud netovara bilansilise väärtuse vahe kajastatakse omandava ettevõtte omakapitali vähenemise või suurenemisenä.

Osalused sihtasutustes

Osalusi valitseva ja olulise mõju all olevates üksustes (sihtasutustes) kajastatakse järgmiselt:

- kui Kliinikumi kontserni üksus omab sihtasutuse valitsevat mõju (üldjuhul üle 50% hääleõigusest), kajastatakse osalust 100%-na;
- kui Kliinikumi kontsern omab sihtasutuses olulist mõju (üldjuhul 20-50% hääleõigusest), osalust ega ka finantsinvesteeringut bilansis ei kajastata (sissemaksed osaluse objekti sihtkapitali kajastatakse antud toetuse kuluna).

Kontrolli ja olulise mõju määramisel sihtasutustes arvestatakse ka asjaolu, kas Kliinikumi kontsernile lähevad üle sihtasutuse varad selle likvideerimisel.

Kliinikumi kontsern omab valitsevat mõju (üle 50% hääleõigusest) Sihtasutuses Tartu Kiirabi (vt lisa 8). Kliinikumi kontsern osaleb viies asutatud sihtasutuste tegevuses sihtasutuste nõukogude kaudu, nimetades nendesse oma esindaja(d).

Kliinikum on asutajaliige järgmistes sihtasutustes:

- Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla
- Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus
- Sihtasutus Bengt Björkstén Fond
- Sihtasutus Eesti Agrenska Fond
- Sihtasutus Eesti Tervishoiu Pildipank

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisades avaldatakse konsolideeritava üksuse (emaettevõtte) eraldiseisvad konsolideerimata põhjaruanded: bilanss, tulemiaruanne, rahavoogude aruanne ja netovara muutuste aruanne. Emaettevõtte konsolideerimata põhjaruannete koostamisel on järgitud samu arvestuspõhimõtteid, mida on rakendatud ka konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel. Emaettevõtte konsolideerimata aruannetes, mis on esitatud käesoleva konsolideeritud raamatupidamise aruande lisadena, on investeringud tütarettevõtjatesse kajastatud korrigeeritud soetusmaksumuses.

Finantsvarad

Kliinikumi kontsernil on järgmised finantsvarad: raha ja ekvivalendid, nõuded ostjate vastu ja muud nõuded, ning lühi- ja pikaajalised finantsinvesteringud. Finantsvarade oste ja müüke kajastatakse tehingupäeval (s.t päeval, mil Kliinikumi kontsern võtab endale kohustise teatud finantsvara ostuks või müügiks.

Raha ja raha ekvivalendid, nõuded ostjatele ja muud nõuded (viitlaekumised, antud laenud ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõuded, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas. Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadaoleva tasu õiglases väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu, sisemise intressimäära meetodit kasutades.

Pikaajaliste finantsinvesteringutena (muude pikaajaliste investeringutena aktsiatesse ja väärtpaberitesse ning pikaajaliste nõuetena) kajastatakse väärtpabereid (aktsiad, võlakirjad, obligatsioonid, fondi osakud jne), mida tõenäoliselt ei müüda lähema 12 kuu jooksul (v.a investeringud tütar- ja sidusettevõtjatesse), kindla lunastustähtajaga väärtpaberid, mille lunastustähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva, ning antud laenud, mille maksetähtaeg on hiljem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva.

Igal aruandekuupäeval hinnatakse, kas esineb vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Juhul, kui selliseid tunnuseid esineb, hinnatakse finantsvarad alla järgnevalt:

- korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad (näiteks nõuded ja lunastustähtajani hoitavad võlakirjad) hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga);
- soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad (aktsiad ja muud omakapitali instrumendid, mille õiglane väärtus ei ole usaldusväärselt hinnatav) hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtusele (diskonteerituna turu keskmise tulususemääraga sarnaste finantsvarade suhtes);
- õiglases väärtuses kajastatavad finantsvarad hinnatakse alla nende õiglasele väärtusele. Väärtuse langusest tulenevaid allahindlusi kajastatakse tulemiaruanDES kuluna.

Väärtuse languse tühistamised:

- Juhul, kui eelnevalt alla hinnatud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtus järgnevatel perioodidel taas tõuseb, tühistatakse varasem allahindlus kuni summani, mis on madalam
 - finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtusest ja
 - bilansilisest jääkväärtusest korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil juhul, kui allahindlust ei oleks eelnevalt toimunud. Allahindluste tühistamisi kajastatakse tulemiaruanDES.
- Nende finantsvarade puhul, mida kajastatakse soetusmaksumuses, kuna nende õiglane väärtus ei ole usaldusväärselt määratav, allahindlusi ei tühistata.

Raha

Raha ja selle ekvivalentidena kajastatakse bilansis raha kirjel ja rahavoogude aruanDES kassas olevat sularaha, arvelduskontode jääke, kuni 3-kuulisi deposiite ning paigutusi rahaturufondidesse.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro (s.o kliinikumi kontserni arvestusvaluuta).

Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Kõik välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustised (rahas tasutavad nõuded ja laenud) on ümber hinnatud eurodesse aruandekuupäeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel.

Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid on kajastatud tulemiaruanDES perioodi tulu ja kuluna. Mitterahalisi välisvaluutas fikseeritud varasid ja kohustisi, mida ei kajastata õiglase väärtuse meetodil (nt ettemaksed, soetusmaksumuse meetodil kajastatavad varud, materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad), aruandekuupäeval ümber ei hinnata, vaid kajastatakse jätkuvalt tehingupäeval kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursi alusel.

Nõuded ja ettemaksed

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse Kliinikumi kontserni tavapärase majandustegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid. Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o nominaalväärtus miinus tagasimaksed ning vajadusel tehtavad allahindlused).

Nõuete allahindlust kajastatakse, kui esineb objektiivseid tõendeid selle kohta, et kõik nõuete summad ei laeku vastavalt nõuete esialgsetele lepingutingimustele. Asjaoludeks, mis viitavad võimalikule nõuete väärtuse langusele, on võlgniku pankrot või olulised finantsraskused ning maksetähtaegadest mittekinnipidamine. Individuaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdisväärtusest. Selliste nõuete puhul, mis ei ole individuaalselt olulised ja mille suhtes ei ole otseselt teada, et nende väärtus oleks langenud, hinnatakse väärtuse langust kogumina, arvestades eelmiste aastate kogemust laekumata jäänud nõuete osas.

Ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlussumma on vahe nende nõuete bilansilise väärtuse ja tulevaste rahavoogude nüüdisväärtuse vahel, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Nõuete bilansilist väärtust vähendatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete allahindlussumma võrra ning kahjum allahindlusest kajastatakse tulemiaruanDES mitmesuguste tegevuskuludena.

Kui nõue loetakse lootusetuks, kantakse nõue ja tema allahindlus bilansist välja. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisena.

Kõiki muid nõudeid (viitlaekumised, muud lühiajalised nõuded) kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses. Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus tagasimaksed ning võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuvas summas.

Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadaoleva tasu õiglases väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu, sisemise intressimäära meetodit kasutades.

Tekkepõhine nõue lõpetamata haigusjuhtude tulude kajastamisel aastavahetusel näidatakse grupis "Nõuded ja ettemaksed" eraldi real.

Varud

Varud on varad, mida hoitakse müügiks Kliinikumi kontserni tavapärase majandustegevuse käigus, mida parajasti toodetakse müügiks tavapärase majandustegevuse käigus ja materjalid ja tarvikud, mida tarbitakse tootmisprotsessis või teenuste osutamisel.

Varudeks on tooraine ja materjal, ostetud kaubad müügiks, ettemaksed hankijatele varude eest ja müügiks hoitavad seadmed.

Vastutaval hoiul olevate tervishoiualase hädaolukorra ravimite ja tuberkuloosiravimite varu kohta peetakse arvestust bilansiväliselt.

Varude soetusmaksumuse arvestuspõhimõtted

Varud on algselt võetud arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostukulutustest ja muudest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse.

Varude ostukulutused sisaldavad lisaks ostuhinnale varude ostuga kaasnevat tollimaksu ja varude soetamisega otseselt seotud transpordikulutusi, millest on maha arvatud hinnaalandid ja dotatsioonid.

Kuna Kliinikumi kontsern kuulub avalikku sektorisse, siis on lähtutud avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse erisustest varude arvestamisel. Tulenevalt avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendi jõustumisest alates 1. jaanuar 2004.a. on varude soetamisel tasutud käibemaks ja muud tagastamisele mittekuuluvad maksud kajastatud soetamishetkel kuluna ning seda ei kajastata varude soetusmaksumuse koosseisus.

Varude soetusmaksumuse kuludesse kandmisel kasutatakse FIFO meetodit. Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, mis on madalam, kas soetusmaksumus või neto realiseerimisväärtus.

Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuks loetakse ainult selliseid kinnisvaraobjekte (maa, hoone, hoone osa), mida renditakse välja avalikku sektorisse mittekuuluvale üksusele renditulu teenimise eesmärgil või hoitakse turuväärtuse tõusmise eesmärgil ja mida ei kasutata oma põhitegevuses.

Mõningaid kinnisvaraobjekte (maa, hoone) kasutatakse peamiselt enda majandustegevuses, kuid ebaolulises osas ka renditulu teenimise eesmärgil. Need kinnisvaraobjektid ei ole eraldi võõrandatavad, mistõttu kajastatakse kogu objekti materiaalse põhivarana.

Kinnisvarainvesteering võetakse bilansis algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetamisega otseselt seonduvaid tehingutasusid, ilma milleta ei oleks ostutehing tõenäoliselt aset leidnud. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringuid bilansis soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivarade soetusmaksumusele ainult juhul kui need vastavad materiaalse põhivarade mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes. Juhul, kui kinnisvarainvesteeringu objektil vahetatakse välja mõni komponent, lisatakse uue komponendi soetusmaksumus objekti soetusmaksumusele ning asendatava komponendi jääkmaksumus kantakse bilansist maha.

Kinnisvarainvesteeringute amortisatsioonikulu ja kahjumeid väärtuse langusest kajastatakse tulemiaruanDES analoogiliselt materiaalse põhivarade amortisatsioonikuluga ning kulumit arvestatakse lineaarse meetodi järgi, rakendades 5% amortisatsioonimäära aastas.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamine bilansis lõpetatakse objekti võõrandamise või kasutusest eemaldamise korral, kui varast ei teki eeldatavasti tulevast majanduslikku kasu.

Kinnisvarainvesteeringu kajastamise lõpetamisest tekkinud tulem kajastatakse lõpetamise perioodi tulemiaruanDES muude tulude või muude kulude real.

Kui kinnisvaraobjekti kasutamise eesmärk muutub, klassifitseeritakse vara bilansis ümber.

Alates muutuse toimumise kuupäevast rakendatakse objekti suhtes selle vararühma arvestuspõhimõtteid, kuhu objekt on üle kantud.

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalsed põhivarad

Materiaalse põhivarana on bilansis kajastatud Kliinikumi enda majandustegevuses kasutatavaid varasid, mille hinnanguline kasutusiga on rohkem kui üks aasta ja soetusmaksumus ületab 5 000 eurot ühiku kohta.

Varad, mille kasulik tööiga on üle ühe aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 5 000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudes) ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kulusse. Kuludesse kantud väheväärtusliku inventari üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Materiaalseid põhivarasid kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused. Kapitalirendile võetud materiaalse põhivarade arvestus toimub sarnaselt ostetud põhivaradega. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivarade soetusmaksumusele ainult juhul kui need vastavad materiaalse põhivarade mõistele ja vara bilansis kajastamise kriteeriumitele (sh tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Parenduste käigus asendatud komponent eemaldatakse bilansist. Uuele komponendile määratakse eluiga lähtuvalt tema kasulikust elueast, kuid mis ei ole põhiobjekti elueast pikem.

Kuna Kliinikumi kontsern kuulub avalikku sektorisse, siis on lähtutud põhivarade osas avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse erisustest põhivarade arvestamisel. Tulenevalt avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendist ei ole avaliku sektori üksusel lubatud kapitaliseerida materiaalse ja immateriaalse põhivarade maksumusse käibemaksu ja muid mittetagastatavaid makse ning lõive (välja arvatud tööjõukuludelt arvestatud maksud), mistõttu on materiaalse põhivarade soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud kajastatud soetamishetkel kuluna ning neid ei kajastata varade soetusmaksumuse koosseisus.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeest. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Piiramata kasutuseaga objekte (maa ja püsiva väärtusega kunstiteosed) ei amortiseerita.

Kasulik eluiga põhivarade gruppide lõikes (aastates)	
Hooned ja ehitused	10-50 aastat
Masinad ja seadmed	2-25 aastat
Majandusinventar ja bürooseadmed	5-25 aastat
Transpordivahendid	5-25 aastat
Arvutustehnika	2-7 aastat

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgile ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkväärtust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest. Igal aruandekuupäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade ning lõppväärtuse põhjendatust.

Laenukasutuse kulutusi (intressid), mis on seotud materiaalsete põhivarade ehitusega, põhivarade soetusmaksumuses ei kajastata.

Materiaalsete põhivarade kajastamine lõpetatakse vara võõrandamise korral või olukorras, kus vara kasutamisest või müügist ei eeldata enam majanduslikku kasu. Tulem, mis on tekkinud materiaalsete põhivarade kajastamise lõpetamisest, kajastatakse tulemiaruanDES muude tulude või muude kulude real.

Immateriaalsed põhivarad

Immateriaalsete põhivaradena kajastatakse füüsilise substantsita vara kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja soetusmaksumusega alates 5 000 eurost. Immateriaalsed põhivarad võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja otseselt soetamisega seotud kulutustest. Arvele võtmise järel kajastatakse immateriaalseid põhivarasid selle soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumul eeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Immateriaalsete põhivarade soetamisel tasutud mittetagastatavad maksud ja lõivud on kajastatud soetamise hetkel kuluna.

Amortisatsiooni arvestatakse lineaarselt ja lähtutakse vara kasulikust elueast. Igal bilansipäeval hinnatakse vara amortisatsiooniperioodide ning -meetodi põhjendatust.

Litsentsid ja tarkvara

Immateriaalse varana kajastatakse ostetud arvutitarkvara, mis ei ole seonduva riistvara lahutamatu osa. Arvutitarkvara arenduskulud kajastatakse immateriaalse varana, kui need on otseselt seotud selliste tarkvaraobjektide arendamisega, mis on eristatavad, ettevõtte poolt kontrollitavad ning mille kasutamisest saadakse tulevast majanduslikku kasu pikema aja kui ühe aasta jooksul. Arvutitarkvara jooksva hooldusega seotud kulud kajastatakse tulemiaruanDES kuludena. Litsentside ja arvutitarkvara kulud amortiseeritakse hinnangulise kasuliku eluea jooksul, mille pikkus on 5-20 aastat.

Varade väärtuse langus

Tartu Ülikooli Kliinikumi kontsern kui avaliku sektori üksus, kes rakendab Eesti Finantsaruandluse standardit, ei tee kaetava väärtuse teste ega kajasta varade väärtuse langust kaetavale väärtusele avaliku teenuse osutamiseks vajalike põhivarade puhul kui vara väärtus ei langenud selle riknemise või muul põhjusel osaliselt või täielikult kasutusest eemaldamise tõttu.

Muudel juhtudel hinnatakse igal aruandekuupäeval piiramata kasutusega materiaalsete põhivarade

ja amortiseeritavate varade puhul vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist.

Selliste ajaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega. Väärtuse langusest tekkinud kulu kajastatakse summas, mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada.

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna. Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel aruandekuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud (v.a firmaväärtus, mille allahindlusi ei tühistata). Kui väärtuse testi tulemusena selgub, et vara või varade grupi (raha genereeriva üksuse) kaetav väärtus on tõusnud üle bilansilise jääkmaksumuse, tühistatakse varasem allahindlus ja suurendatakse vara bilansilist jääkmaksumust kuni summani, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsetel aastatel normaalset amortisatsiooni. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta tulemiaruanDES põhivarade allahindluse kulude vähendamisena.

Rendid

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina.

Kliinikumi kontsern kui rentnik

Kapitalirenti kajastatakse bilansis vara ja kohustisena renditud vara õiglase väärtuse summas või rendimaksete miinimumsumma nüüdisväärtuses, juhul kui see on madalam. Rendimaksed jaotatakse finantskuluks (intressikulu) ja kohustise jääkväärtuse vähendamiseks (põhiosa tagasimakse). Finantskulu jaotub kogu rendiperioodile arvestusega, et intressimäär on igal ajahetkel kohustise jääkväärtuse suhtes sama.

Kapitalirendi tingimustel renditud vara amortiseeritakse sarnaselt omandatud põhivaradega, kusjuures amortisatsiooniperioodiks on vara eeldatav kasulik tööiga või rendisuhte kehtivuse periood, olenevalt sellest, kumb on lühem. Kapitalirendi lepingute sõlmimisega otseselt kaasnevad rentniku poolt kantavad esmased otsekulutused kajastatakse renditava vara soetusmaksumuse koosseisus.

Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tulemiaruanDES kuluna.

Kliinikumi kontsern kui rendileandja

Kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara kajastatakse bilansis tavakorras, analoogselt põhivaradega. Väljarenditavat vara amortiseeritakse lähtudes sama tüüpi varade osas rakendatavatest amortiseerimispõhimõtetest. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt tuluna.

Finantskohustised

Kõik finantskohustised (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, muud lühi- ja pikaajalised võlakohustised) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka kõiki soetamisega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustisi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas.

Pikaajaliste finantskohustiste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglasest väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustistelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustis liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on 12 kuu jooksul alates aruandekuupäevast; või Kliinikumi kontsernil pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast aruandekuupäeva. Laenukohustisi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul aruandekuupäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast aruandekuupäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustisi, mida laenuandjal oli õigus aruandekuupäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Eraldised ja tingimuslikud kohustised

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustisi, mis on avaldunud enne aruandekuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole kindlad.

Eraldiste kajastamisel bilansis lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajaliku summa ning eraldiste realiseerumise aja kohta. Eraldised kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt aruandekuupäeva seisuga vajalik eraldistega seotud kohustise rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolele.

Juhul kui eraldised realiseeruvad tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast aruandekuupäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldistega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muud võimalikud või eksisteerivad kohustised, mille realiseerumine ei ole tõenäoline või millega kaasnevate kulutuste suurust ei ole võimalik piisava usaldusväärsusega hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, avalikustatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustistena.

Eraldistena on kajastatud juhatuse liikmete tulemustasu, kutsehaigetele makstavat hüvitist ja pooleliolevate kohtuvaidlustega kaasnevaid võimalikke kulusid.

Annetused ja toetused

Toetustena kajastatakse saadud vahendeid (saadud toetused), mille eest ei anta otseselt vastu kaupu ega teenuseid, ning antud vahendeid (antud, vahendatud toetused), mille eest ei saada otseselt vastu kaupu ega teenuseid. Toetuste kajastamisel lähtutakse avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendis toodud põhimõtetest.

Toetused jaotatakse järgmisteks liikideks:

- sihtfinantseerimine – teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud ja antud toetused, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta ning raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi;
- tegevustoetused – antud ja saadud toetused, mis antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest.

Sihtfinantseerimise liigid on:

- kodumaine sihtfinantseerimine;
- välismaine sihtfinantseerimine.

Kodumaine sihtfinantseerimine on residentidelt, sh teistelt avaliku sektori üksustelt saadud sihtfinantseerimine (välja arvatud nende kaudu vahendatud välismaine sihtfinantseerimine).

Välismaine sihtfinantseerimine on mitteresidentidelt, sealhulgas rahvusvahelistelt organisatsioonidelt, saadud sihtfinantseerimine.

Sihtfinantseerimist kajastatakse bilansis esmakordselt raha ülekandmisel või laekumisel või sihtfinantseerimisega seotud nõuete, kohustiste, tulude ja kulude arvele võtmise kuupäeval. Sihtfinantseerimine kajastatakse tuluna tegevuskulude tegemise või põhivarade soetamise perioodil, kui sihtfinantseerimise tingimustega ei kaasne sisuline tagasinõude või laekumata jäämise risk. Tegevustoetus kajastatakse tuluna raha laekumisel.

Kui toetuse andja või vahendaja annab toetust kulude lihtsustatud hüvitamisviiside alusel (standardiseeritud ühikuhinnad), ilma nende kohta kuludokumente nõudmata, kajastatakse sihtfinantseerimise tulu aruande perioodil.

Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tegevuskulude ja põhivarade sihtfinantseerimist.

Tegevuskulude katteks saadud sihtfinantseerimise kajastamisel lähtutakse tulude ja kulude vastavuse printsiibist. Põhivarade sihtfinantseerimise põhitingimuseks on, et kliinikumi kontsern toetuse saajana peab ostma, ehitama või muul viisil soetama teatud põhivarad.

Sihtfinantseerimist põhivarade soetamiseks kajastatakse tuluna toetuse saamise tekkepõhisel momendil, st põhivarade soetamise perioodis. Sihtfinantseerimise arvel soetatud põhivarad soetusmaksumus kajastatakse vastavalt põhivaraobjekti kuuluvusele kas materiaalse või immateriaalse põhivarana.

Kui sihtfinantseerimisega seotud kulutused on tehtud või põhivara soetatud ja puudub sisuline toetuse laekumata jäämise risk, kuid toetus on veel laekumata, kajastatakse sihtfinantseerimine tuluna ja nõudena. Kui sihtfinantseerimine on küll laekunud, kuid selle arvel ei ole veel kulutusi tehtud või põhivarad soetatud, kajastatakse saadud vahendid ettemaksena bilansikirjel "Võlad ja ettemaksed" saadud ettemaksetena.

Mitterahalise sihtfinantseerimise korral eristatakse:

- sihtfinantseerimist kolme osapoolega seotud tehingus, kui toetuse andja või vahendaja kannab raha üle otse kaupade või teenuste tarnijale, kellelt kliinikumi kontsern toetuse saajana kaupu või teenuseid saab;
- sihtfinantseerimist, mille korral toetuse andja annab kliinikumi kontsernile toetuse saajana üle kaupu või teenuseid ning millega ei kaasne otseselt nende müük tarnija poolt.

Kui mitterahaline sihtfinantseerimine seisneb selles, et toetuse andja või vahendaja kannab raha otse toetuse saaja tarnijale, võetakse sihtfinantseerimine arvele toetuse andja või vahendaja teatise alusel nii, nagu see toimuks siis, kui raha liiguks läbi toetuse saaja tarnijale (välja arvatud pangakonto liikumise kajastamine, selle asemel sulgeb toetuse saaja maksepäeval võla tarnijale ja nõude toetuse andjale või vahendajale või saadud ettemakse toetuse andjalt või vahendajalt).

Mitterahalist sihtfinantseerimist kajastatakse saadud kaupade ja teenuste õiglasest väärtuses. Teiselt avaliku sektori üksuselt mitterahalise sihtfinantseerimisena saadud põhivarad kajastatakse õiglasest väärtuses või kui see ei ole teada, üleandja poolt näidatud jääkväärtuses. Kui selgub, et kõik toetuse saamise tingimused ei ole täidetud ning Kliinikumi kontsern toetuse vahendajana või saajana vastutab toetuse andja ees saajapoolsete lepingutingimuste täitmise ja raha shipärase kasutamise eest, kajastatakse lepingu rikkumise selgumisel tagasinõue toetuse saaja vastu ja/või tagasimaksekohustis toetuse andja ees. Ühtlasi vähendatakse saadud toetuste tulu ja/või antud toetuste kulu. Sihtfinantseerimise kajastamisel eristatakse tulemiaruanDES kajastamisel sihtfinantseerimist ja selle vahendamist. Sihtfinantseerimist nimetatakse vahendamiseks, kui see saadi edasifinantseerimiseks,

mitte oma tegevuskulude katteks või varade soetuseks. Vahendamise korral võrdub vahendamiseks saadud toetuste tulu edasiantud toetuste kuluga.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline.

Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel, või juhul kui teenus osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, siis lähtudes valmidusastme meetodist.

Kliinikumi kontserni põhitegevusega seotud tulude arvestuspõhimõtted on järgmised:

- **Tervishoiuteenused**

Tulu tervishoiuteenuste müügist kajastatakse lähtuvalt osutatava teenuse valmidusastmest bilansipäeval, eeldusel, et teenuse osutamist hõlmava tehingu lõpptulemust (s.o tehinguga seotud tulusid ja kulusid) on võimalik usaldusväärselt prognoosida ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Teenuse osutamisest saadavad tulud kajastatakse proportsionaalselt samades perioodides nagu teenuse osutamisega kaasnevad kulud.

Kui teenuse osutamist hõlmava tehingu või projekti lõpptulemust ei ole võimalik usaldusväärselt prognoosida, kuid on tõenäoline, et Kliinikumi kontsern suudab katta vähemalt teenusega seotud kulud, on tulu kajastatud ainult tegelike lepingu täitmisega seotud kulude ulatuses. Juhul kui ei ole tõenäoline, et Kliinikumi kontsern suudab tagasi teenida vähemalt teenusega seotud kulud, tulu teenuse osutamisest ei kajastata. Kui on tõenäoline, et teenuse osutamisega kaasnevad kogukulud ületavad teenuse osutamisest saadava tulu, siis kajastatakse oodatav kahjum täies ulatuses kohe.

Aruandeaasta müügitulu korrigeeritakse vastavalt aruandekuupäeval lõpetamata haigusjuhtude jääkide muutusele võrrelduna eelmisel aruandekuupäeval lõpetamata haigusjuhtude jäägiga.

Juhtkonna hinnangu aluseks on ravijuhtude väljavõtte raviarvestusprogrammist. Kuna raviarvestusprogrammi piirangu tõttu on võimalik saada infot poolelioleva teenuse kohta ainult nende ravijuhtude kohta, mis on väljavõtte võtmise hetkeks lõpetatud, võetakse väljavõtte võimalikult hilise kuupäevaga. Tekkepõhine nõue lõpetamata haigusjuhtude eest on kajastatud kirjel ostjatelt laekumata arved lisas 4.

- **Koolitusteenused**

Ühekordse koolituse puhul kajastatakse tulu antud toimingute teostamise järel. Juhul kui koolitust osutatakse pikema ajaperioodi jooksul, kajastatakse koolitusteenust tuluna lineaarselt lepingus ettenähtud koolitusperioodi jooksul.

- **Ravimiuuringuteenus**

Tulu ravimiuuringutest kajastatakse lähtudes teenuse valmidusastmest.

Intressitulu kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurust on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulu kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Seotud osapooled

Seotud osapooltena käesolevas aruandes on käsitletud:

- Kliinikumi kontserni sidusettevõtjad;
- mittetulundusühinguid, mis ei kuulu Tartu Ülikooli Kliinikumi konsolideerimisgruppi, kuid milles Kliinikumi kontsern omab olulist mõju;
- sihtasutusi, mille üks asutajatest on Tartu Ülikooli Kliinikumi kontsern;
- Tartu Ülikooli Kliinikumi tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmeid ning nende valitseva või olulise mõju all olevaid sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid;
- Tartu Ülikooli Kliinikumi tütarettevõtjate juhatuse liikmeid ning nende valitseva või olulise mõju all olevaid sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid;
- Tartu Ülikooli Kliinikumi tegev- ja kõrgema juhtkonna liikmete ja tütarettevõtjate juhatuse liikmete pereliikmeid, kelleks loetakse abikaasa, elukaaslane ja laps ning nende valitseva või olulise mõju all olevaid sihtasutusi, mittetulundusühinguid ja äriühinguid.

Tulenevalt 24.11.2014 jõustunud avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendi muutustest (§491) avalikustatakse muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas alates 01.01.2015 algavate aruandeperioodide kohta koostatavates raamatupidamise aastaaruannetes informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või aruandekohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele.

Mitteturutingimustel, õigusaktidele või aruandekohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele mittevastavaid tehinguid 2019. ja 2020. aastal ei olnud.

Lisa 2. Raha

	31.12.2020	31.12.2019
Sularaha kassas	61 686	51 579
Arvelduskontod	49 257 301	60 838 666
Raha ja raha ekvivalendid kokku	49 318 987	60 890 245

2020.a. oli pangaintressitulu kokku 4 698 eurot, üleöödeposiidi intressimäär oli 0,01 %. 2019.a. oli pangaintressitulu kokku 44 374 eurot, üleöödeposiidi intressimäär oli 0,01 %.

Vabu rahalisi vahendeid deponeeritakse tähtajaliselt 1-3 kuud ja igapäevaselt üleöödeposiiti.

Täiendavalt vaata intressitulude kohta lisa 28.

Lisa 3. Nõuded ja ettemaksed

Jaotus ülejäänud tähtaja järgi	31.12.2020	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta	Lisa
Nõuded ostjate vastu	20 255 026	20 255 026	0	0	4
Ostjatelt laekumata arved	20 380 232	20 380 232	0	0	
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-125 206	-125 206	0	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	71 863	71 863	0	0	6
Muud nõuded	16 565 432	16 565 432	0	0	10
Ettemaksed	980 023	850 710	128 736	577	
Tulevaste perioodide kulud	980 023	850 710	128 736	577	
Nõuded ja ettemaksed kokku	37 872 344	37 743 031	128 736	577	

Jaotus ülejäänud tähtaja järgi	31.12.2019	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta	Lisa
Nõuded ostjate vastu	19 841 092	19 841 092	0	0	4
Ostjatelt laekumata arved	20 019 730	20 019 730	0	0	
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-178 638	-178 638	0	0	
Maksude ettemaksed ja tagasinõuded	81 497	81 497	0	0	6
Muud nõuded	653 541	653 541	0	0	10
Ettemaksed	768 086	620 963	147 123	0	
Tulevaste perioodide kulud	670 990	597 414	73 576	0	
Muud ettemakstud ettemaksed	97 096	23 549	73 547	0	
Nõuded ja ettemaksed kokku	21 344 216	21 197 093	147 123	0	

Lisa 4. Nõuded ostjate vastu

	31.12.2020	31.12.2019
Ostjatelt laekumata arved	20 380 232	20 019 730
Ostjatelt laekumata arved	15 764 795	16 146 031
Tekkepõhine nõue lõpetamata haigusjuhtude eest	4 615 437	3 873 699
Ebatõenäoliselt laekuvad arved	-125 206	-178 638
Kokku nõuded ostjate vastu	20 255 026	19 841 092

Ebatõenäoliselt laekuvad arved	2020	2019
Ebatõenäoliselt laekuvad arved perioodi alguses	-178 638	-227 525
Laekunud ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded	63 581	26 743
Ebatõenäoliselt laekuvaks tunnistatud nõuded	-34 287	-30 998
Lootusetuks tunnistatud nõuded	24 138	53 142
Ebatõenäoliselt laekuvad arved perioodi lõpus	-125 206	-178 638

Lisa 5. Varud

	31.12.2020	31.12.2019
Tooraine ja materjal	6 788 539	4 455 218
Tooraine ja materjal	5 921 087	4 413 787
Tervishoiu hädaolukorra meditsiiniliste materjalide varu	867 452	41 431
Müügiks ostetud kaubad	59 635	47 128
Ettemaksed varude eest	0	66 953
Kokku varud	6 848 174	4 569 299

Seisuga 31.12.2020 on tooraine ja materjalide varude hulgas ravimeid, sidumisvahendeid ja muud meditsiinilist materjali summas **5 559 492 eurot** (seisuga 31.12.2019 summas 4 294 235 eurot), riigieelarveliste vahendite eest soetatud ravimite ja meditsiinivahendite tegevusvaru summas **867 452 eurot** (seisuga 31.12.2019 summas 41 431 eurot).

Seisuga 31.12.2020 koosnevad ülejäänud tooraine ja materjalivarud summas **361 597 eurot** toiduainete varudest ja muude majandusmaterjalide varudest (seisuga 31.12.2019 summas 119 552 eurot).

Kliinikumi käes on vastutaval hoiul tervishoiualase hädaolukorra ravimi varu summas **521 396 eurot** (seisuga 31.12.2019 summas 513 305 eurot) ja Tervise Arengu Instituudi tuberkuloosiravimite varu summas **288 079 eurot** (seisuga 31.12.2019 summas 266 102 eurot).

Lisa 6. Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

	31.12.2020		31.12.2019		Lisa
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg	
Käibemaks	0	84 073	0	99 423	
Üksikisiku tulumaks	0	2 337 524	0	1 928 520	
Erisoodustuse tulumaks	0	2 988	0	9 721	
Sotsiaalmaks	0	4 120 165	0	3 493 271	
Kohustuslik kogumispension	0	202 444	0	170 609	
Töötuskindlustusmaksed	0	284 257	0	238 755	
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	0	6 267	0	32 660	
Ettemaksukonto jääk	71 863	0	81 497	0	
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad	71 863	7 037 718	81 497	5 972 959	3,17

Lisa 7 Investeeringud sidusettevõtjatesse

Kliinikumi poolt asutatud sihtasutused:

- 1. Sihtasutus Ida-Viru Keskhaigla
- 2. Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus SA
- 3. Sihtasutus Eesti Agrenska Fond
- 4. Sihtasutus Eesti Tervishoiu Pildipank
- 5. Bengt Björkstén Fond

Kõik Kliinikumi poolt asutatud sihtasutused asuvad Eestis.

Kliinikum omab olulist mõju (üldjuhul 20%-50% hääleõigust):

- 1. SA Bengt Björkstén Fond (67% hääleõigust), põhitegevusala - edendada ja toetada teaduslikke uuringuid ning anda välja stipendiume, mis on seotud laste allergia või laste mikrobioloogilise ökoloogia uuringute teostamisega. Kliinikumil puudub fondi üle valitsev mõju.
- 2. SA Ida-Viru Keskhaigla (50% hääleõigust), põhitegevusala - kõrgetasemelise arstiabi andmine ning meditsiini- ja tervishoiualane arendustöö Ida-Viru tervishoiupiirkonnas;
- 3. SA Eesti Agrenska Fond (33% hääleõigust); põhitegevusala - haiguse või trauma tõttu puude omandanud lastele ja nende vanematele ning lähedastele vajaliku elukvaliteedi tagamine;
- 4. 4. Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus SA (15% osalust), põhitegevusala – Eesti Vabariigi tervishoiu infosüsteemi komponentide arendamine ja haldamine ja nende tegevuse koordineerimine;
- 5. SA Eesti Tervishoiu Pildipank (50% osalust), põhitegevusala – tervishoiuteenuste osutamisel vajalike diagnostiliste piltide arhiveerimine ja kuvamine.

Kuna Kliinikum omab eelpoolnimetatud sihtasutustes olulist mõju, osalust bilansis ei ole kajastatud (sissemaksed sihtkapitali on kajastatud antud toetuse kuluna).

Lisa 8. Tütarettevõtjate aktsiad ja osad

Registrikood	Nimetus	Asukohamaa	Põhitegevusala	Osaluse määr %	
				31.12.2020	31.12.2019
90007141	SA Tartu Kiirabi	Eesti	kiirabiteenuse osutamine	100	100
10833853	AS Lõuna-Eesti Haigla	Eesti	tervishoiuteenuse osutamine	51	51
11285842	OÜ Pesuring*	Eesti	pesu pesemine	51	51
11005420	OÜ Metsakohvik*	Eesti	toitlustamine	51	51
10351752	AS Valga Haigla	Eesti	tervishoiuteenuse osutamine	51	51
90007862	SA Terve Valgamaa*	Eesti	Elanike tervishoiu tagamine	51	51
10770518	OÜ Valga Haigla Apteek*	Eesti	Apteekide tegevus	0	51
10050157	AS Põlva Haigla	Eesti	tervishoiuteenuse osutamine	51	51

*osaluse mõju läbi tütarühingu

Tütarettevõtja nimetus	Omandatud osaluse määr %	Omandamise kuupäev	Omandatud osaluse soetusmaksumus
AS Lõuna-Eesti Haigla	51	28.02.2014	2 024 950
SA Tartu Kiirabi	100	28.05.2001	810 453
AS Valga Haigla	51	20.12.2016	1 027 790
AS Põlva Haigla	51	10.01.2018	808 681
Kokku			4 671 874

2020.a. aastal müüdi tulenevalt Ravimiseaduse proviisoriomandi nõudest (RavS § 41 lg 2-5) osalus Valga Haigla Apteek OÜ-s müügihinnaga 135 000 eurot. 2020. aastal alustati SA Terve Valgamaa likvideerimist kuna seoses Valga Haigla Apteek OÜ müügiga ei ole võimalik sihtasutusel tegeleda ühe oma põhitegevusega, milleks on apteegiteenuse ja ravimite müügi korraldamise parandamine ja edasiarendamine. SA Terve Valgamaa on likvideeritud 17.03.2021 seisuga.

Lisa 9. Pikaajalised finantsinvesteeringud

Pikaajalised finantsinvesteeringud	31.12.2020	31.12.2019
Aktsiad ja osad	1 981	1 981
Kokku pikaajalised finantsinvesteeringud	1 981	1 981

Kliinikum omab 3100 AS Tervisetehnoloogiate Arenduskeskus (endine AS Reprodutiiv-mediitsiini ja -bioloogia Arenduskeskus) aktsiat.

Pikaajaline finantsinvesteering on kajastatud soetusmaksumuses.

Lisa 10. Muud nõuded

	31.12.2020	31.12.2019	Lisa
Viitlaekumised	82 217	83 071	
Saamata sihtfinantseerimine	1 483 215	570 470	21
Lühiajaline deposiit	15 000 000	0	
Kokku	16 565 432	653 541	

Lühiajalise deposiidi intressimäär on 0,7% aastas ja tähtaeg 09.10.2021.

Lisa 11. Kinnisvarainvesteeringud

	Maa	Ehitised	Kokku
Soetusmaksumus 31.12.2018	9 095	1 731 554	1 740 649
Akumuleeritud kulum	0	-164 427	-164 427
Jääkmaksumus 31.12.2018	9 095	1 567 127	1 576 222
Amortisatsioonikulu	0	-52 020	-52 020
Muud ümberklassifitseerimised	0	791 636	791 636
Soetusmaksumus 31.12.2019	9 095	2 523 190	2 532 285
Akumuleeritud kulum	0	-216 447	-216 447
Jääkmaksumus 31.12.2019	9 095	2 306 743	2 315 838
Amortisatsioonikulu	0	-68 982	-68 982
Soetusmaksumus 31.12.2020	9 095	2 523 190	2 532 285
Akumuleeritud kulum	0	-285 429	-285 429
Jääkmaksumus 31.12.2020	9 095	2 237 761	2 246 856

	2020	2019
Kinnisvarainvesteeringutelt teenitud renditulu	104 760	66 238
Kinnisvarainvesteeringute otsesed haldamiskulud	44 404	44 831

Lisa 12. Materiaalsed põhivarad

Põhivara rühm	Maa	Ehitised ja rajatised	Masinad ja seadmed	Muu materiaalne põhivara	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	Kokku
			Avutid ja arvuti-süsteemid		Lõpetamata projektid	Lõpetamata projektid ja ettemaksed
			Muud masinad ja seadmed		Ettemaksed	
			Transpordi vahendid			
Saldo 31.12.2019	1 528 953	156 232 602	3 249 327	2 356 573	11 615 544	261 650 148
Soetusmaksumus			79 965 495	-1 299 876	1 364 785	-137 330 023
Arvestatud kulum	0	-73 750 922	-2 643 546		0	0
Jääkmaksumus	1 528 953	82 481 680	605 781	1 056 697	11 615 544	124 320 125
2020 a toimunud muutused						
Ostud ja parendused	0	362 070	122 398	133 961	13 436 525	22 284 798
Uute ehitiste ost, parendus	0	362 070	0	0	58 448	420 518
Muud ostud ja parendused	0	0	0	133 961	13 378 077	21 864 280
Tasuta saadud	0	0	0	0	0	75 819
Amortisatsioonikulu	0	-5 237 722	-132 513	-193 361	0	-11 388 343
Allahindlused väärtuse languse tõttu	0	-74 232	0	0	0	-145 075
Muuk	0	0	0	0	0	-14 892
Ümberklassifitseerimised	0	1 072 201	0	0	0	0
Ümberklassifitseerimised ettemaksetest	0	524	0	0	-991 876	-3 430 046
Ümberklassifitseerimine lõpetamata projektidest	0	1 071 677	0	0	79 801	-2 358 369
Muud ümberklassifitseerimised	0	0	0	-28 343	-1 071 677	0
Muud muutused	0	0	-4 121	4 121	0	-41 337
Saldo 31.12.2020	1 528 953	156 609 576	83 251 194	2 429 164	24 060 193	279 026 137
Soetusmaksumus			-57 952 850	-1 435 987	2 301 215	-143 935 041
Arvestatud kulum	0	-78 005 579	-2 804 521	0	0	0
Jääkmaksumus	1 528 953	78 603 997	599 787	993 177	24 060 193	135 091 096

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinnas	2020	2019
Masinad ja seadmed	48 337	17 221
Transpordivahendid	20 555	13 221
Muud masinad ja seadmed	27 782	4 000

Lisa 13. Immateriaalsed põhivarad

	Tarkvara	Serverite litsentsid	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	Kokku
Saldo seisuga 31.12.2019				
Soetusmaksumus	12 522 217	187 484	23 817	12 733 518
Akumuleeritud kulum	-6 449 452	-136 647	0	-6 586 099
Jääkmaksumus	6 072 765	50 837	23 817	6 147 419
2020.a. toimunud muutused				
Ostud ja parendused	1 233 626	22 475	49 904	1 306 005
Amortisatsioonikulu	-962 404	-24 338	0	-986 742
Ümberklassifitseerimine ettemaksetest	29 464	0	-29 464	0
Saldo seisuga 31.12.2020				
Soetusmaksumus	13 785 307	209 959	44 257	14 039 523
Akumuleeritud kulum	-7 411 856	-160 985	0	-7 572 841
Jääkmaksumus	6 373 451	48 974	44 257	6 466 682

Lisa 14. Kapitalirent

	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi				Intressimäär	Alus- valuuta	Lõpp- tähtaeg
	31.12.2020	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Masinad ja seadmed	291 750	49 980	199 920	41 850	0,86% +6 kuu Euribor	EUR	2026
Masinad ja seadmed	194 133	53 258	140 875	0	1,3% +6 kuu Euribor	EUR	2024
Masinad ja seadmed	15 328	996	14 332	0	0%	EUR	2023
Masinad ja seadmed	10 721	3 857	6 864	0	0%	EUR	2023
Masinad ja seadmed	2 130	1 160	970	0	0%	EUR	2022
Masinad ja seadmed	39 807	39 807	0	0	1,5% +3 kuu Euribor	EUR	2021
Masinad ja seadmed	52 897	23 219	29 678	0	1,95% +6 kuu Euribor	EUR	2023
Masinad ja seadmed	4 740	4 740	0	0	0%	EUR	2021
Masinad ja seadmed	10 066	4 740	5 326	0	0%	EUR	2022
Transpordivahendid	19 619	13 824	5 795	0	0,86% +6 kuu Euribor	EUR	2022
Transpordivahendid	5 634	3 744	1 890	0	1,25% +6 kuu Euribor	EUR	2022
Transpordivahendid	87 604	18 027	69 577	0	2,19%	EUR	2025
Transpordivahendid	87 604	18 027	69 577	0	2,19%	EUR	2025
Kokku	822 033	235 379	544 804	41 850			

	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi				Intressimäär	Alus- valuuta	Lõpp- tähtaeg
	31.12.2019	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta			
Masinad ja seadmed	35 232	35 232	0	0	0%	EUR	2020
Masinad ja seadmed	341 730	49 980	199 920	91 830	0,86%+ 6 kuu euribor	EUR	2026
Masinad ja seadmed	246 686	52 553	194 133	0	1,3%+6 kuu Euribor	EUR	2024
Masinad ja seadmed	16 324	996	15 328	0	0%	EUR	2023
Masinad ja seadmed	14 578	3 857	10 721	0	0%	EUR	2023
Masinad ja seadmed	3 290	1 160	2 130	0	0%	EUR	2022
Masinad ja seadmed	82 614	42 807	39 807	0	1.5%+3 kuu euribor	EUR	2021
Masinad ja seadmed	9 085	5 135	3 950	0	0%	EUR	2021
Masinad ja seadmed	15 201	5 135	10 066	0	0%	EUR	2022
Transpordivahendid	33 322	13 703	19 619	0	0.86 %+6 kuu euribor	EUR	2022
Transpordivahendid	9 331	3 697	5 634	0	1,25%+ 6 kuu euribor	EUR	2022
Transpordivahendid	17 066	17 066	0	0	2,933%+3 kuu euribor	EUR	2020
Kokku	824 459	231 321	501 308	91 830			

Renditud vara bilansiline jääkmaksumus	31.12.2020	31.12.2019
Masinad ja seadmed	961 136	1 071 777
Muud varad	182 583	71 799
Kokku	1 143 719	1 143 576

Lisa 15. Kasutusrent

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2020	2019
Kasutusrenditulu	842 988	814 466
Järgmiste perioodide renditulu mittekatkevatest lepingutest	31.12.2020	31.12.2019
12 kuu jooksul	882 214	1 064 007
Rendile antud varade bilansiline jääkmaksumus		
Kinnisvarainvesteeringud	2 237 761	2 306 743
Muud varad	2 907 634	3 111 365
Kokku	5 145 395	5 418 108

Toodud andmed sisaldavad nii kinnisvarainvesteeringute kui ka materiaalse põhivara renditulu. Rendile antud muude varade puhul kajastatakse hoonete jääkmaksmusi, mida osaliselt kasutatakse Kliinikumi poolt ning osaliselt on välja renditud kasutusrendi tingimustel. Jääkväärtuse esitamisel on arvestatud väljarenditud pindade proportsiooni üldpindadesse.

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2020	2019
Kasutusrendikulu	1 309 166	1 148 254
Järgmiste perioodide kasutusrendikulu mittekatkevatest lepingutest	31.12.2020	31.12.2019
12 kuu jooksul	1 190 427	830 188
1-5 aastat	388 000	73 547

Kliinikum on kasutusrendile võtnud ruume, tööriistu, seadmeid ja sõiduautosid.

Olulised rendilepingutega kaasnevad tingimused puuduvad.

Lisa 16. Laenukohustised

Pikaajalised laenud	Saldo 31.12.2020	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alus- valuuta	Tagasimakse tähtaeg	Lisa
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Laen 1 SEB	6 846 800	1 141 200	4 564 800	1 140 800	0,299% +6 kuu euribor	EUR	2026	
Laen 2 Luminor Pank AS	43 700	43 700	0	0	0,75 +6 kuu EURIBOR	EUR	2021	
Laen 3 Nordic Investment Bank	15 279 310	1 455 172	5 820 688	8 003 450	1,3% + 6 kuu euribor	EUR	2031	
Laen 4 SEB	799 569	90 517	709 052	0	1,5% + 6 kuu euribor	EUR	2024	
Pangalaenud kokku	22 969 379	2 730 589	11 094 540	9 144 250				
Kapitalirendi kohustused	822 033	235 379	544 804	41 850	0-2,933% + 3 kuu euribor	EUR		14
Laenukohustused kokku	23 791 412	2 965 968	11 639 344	9 186 100				

Pikaajalised laenud	Saldo 31.12.2019	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alus- valuuta	Tagasimakse tähtaeg	Lisa
		12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Laen 1 SEB	7 988 000	1 141 200	4 564 800	2 282 000	0,299% +6 kuu euribor	EUR	2026	
Laen 2 Luminor Pank AS	91 400	47 700	43 701	0	0,931 +6 kuu EURIBOR	EUR	2021	
Laen 3 Nordic Investment Bank	16 734 482	1 455 172	5 820 688	9 458 622	1,3% + 6 kuu euribor	EUR	2031	
Pangalaenud kokku	24 813 882	2 644 072	10 429 189	11 740 622				
Kapitalirendikohustused	824 459	231 321	501 308	91 830	0-2,933% + 3 kuu euribor	EUR		14
Laenukohustused kokku	25 638 341	2 875 393	10 930 497	11 832 452				

Pangalaenude laenulepingud sisaldavad muuhulgas teatud tingimusi (loan covenants) suhtarvude osas, millele kontserni finantsnäitajad peavad vastama. Vastasel korral võib olla pangal õigus laen koheselt tagasi nõuda. Seisuga 31.12.2020 vastasid kontserni finantsnäitajad kõikidele laenulepingu tingimustele.

AS Lõuna-Eesti Haigla sõlmis 26.09.2019a. laenulepingu AS SEB summas 900 000 eurot.

Laenu sihtotstarve on investeerimislaen, laenu väljamakseperiood on 9 kuud.

2020 aastal võeti laen kasutusele summas 875 000 eurot. Võetud laenude tagatiseks varasid panditud ei ole.

Lisa 17. Võlad ja ettemaksed

	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi				Lisa
	31.12.2020	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	10 271 377	10 271 377	0	0	18
Võlad töövõtjatele	15 126 954	15 126 954	0	0	19
Maksuvõlad	7 037 718	7 037 718	0	0	6
Muud võlad	9 856 841	5 608 588	4 113 388	134 865	20
Muud viitvõlad	3 838 534	3 838 534	0	0	
Eraldised	5 988 951	1 740 698	4 113 388	134 865	
Intressivõlad	29 356	29 356	0	0	
Saadud ettemaksed	3 796 596	3 796 596	0	0	
Tulevaste perioodide tulu	3 690 106	3 690 106	0	0	
Muud saadud ettemaksed	106 490	106 490	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	46 089 486	41 841 233	4 113 388	134 865	

Jaotus järelejäänud tähtaja järgi	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi				Lisa
	31.12.2019	12 kuu jooksul	1-5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	9 381 824	9 381 824	0	0	18
Võlad töövõtjatele	12 229 530	12 229 530	0	0	19
Maksuvõlad	5 972 959	5 972 959	0	0	6
Muud võlad	6 736 415	6 468 681	119 306	148 428	20
Muud viitvõlad	3 205 516	3 205 516	0	0	
Eraldised	3 457 769	3 190 035	119 306	148 428	
Intressivõlad	73 130	73 130	0	0	
Saadud ettemaksed	114 716	114 716	0	0	
Muud saadud ettemaksed	114 716	114 716	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	34 435 444	34 167 710	119 306	148 428	

Pikaajaliste eraldiste diskonteerimisel on kasutatud sisemist intressimäära 4%.
Muude viitvõlgade all on kajastatud tekkepõhine sotsiaal- ja töötuskindlustusmaks.

Lisa 18. Võlad tarnijatele

Võlad tarnijatele	31.12.2020	31.12.2019
Võlad tarnijatele kaupade ja teenuste eest	9 259 605	8 316 955
Võlad tarnijatele materiaalse põhivara eest	1 011 772	1 064 869
Kokku võlad tarnijatele	10 271 377	9 381 824

Lisa 19. Võlad töövõtjatele

	31.12.2020	31.12.2019
Töötasude kohustus	9 112 704	7 621 426
Puhkusetasude kohustus	3 545 506	2 605 474
Kinnipeetud üksikisiku tulumaks	2 069 127	1 678 707
Kinnipeetud kogumispensionimakse	185 038	151 874
Kinnipeetud töötuskindlustusmakse	166 856	133 012
Muud kinnipidamised töötasudest	47 723	39 037
Kokku võlad töövõtjatele	15 126 954	12 229 530

Lisa 20. Eraldised

	31.12.2019	Moodustamine	Ümberklassi- fitseerimine	Kasutamine	Diskonteerimine	31.12.2020
Eraldised kokku	3 457 770	2 565 747	0	-25 795	-8 771	5 988 951
Lühiajalised eraldised	3 190 035	2 532 866	-3 956 492	-25 795	84	1 740 698
Pikaajalised eraldised	267 735	32 881	3 956 492	0	-8 855	4 248 253
	31.12.2018	Moodustamine	Ümberklassi- fitseerimine	Kasutamine	Diskonteerimine	31.12.2019
Eraldised kokku	3 392 541	162 046	0	-89 400	-7 417	3 457 770
Lühiajalised eraldised	3 107 488	157 079	14 868	-89 400	0	3 190 035
Pikaajalised eraldised	285 053	4 967	-14 868	0	-7 417	267 735

Eraldistena kajastatakse bilansis tõenäolisi kohustisi, mis on avaldunud enne aruande kuupäeva toimunud sündmuste tagajärjel ning mille realiseerumise aeg või summa ei ole täpselt teada.

Juhtkond on kaalunud patsientide poolt esitatavaid võimalikke pretensioone ning pooleliolevate kohtuvaidlustega kaasnevaid võimalikke nõudeid. Pooleliolevate vaidlustega kaasnevate võimalike kahjude hüvitamiseks on moodustatud eraldised.

Eraldised on kajastatud veel juhatuse liikmete tulemustasu ja ametist lahkumise hüvitis, endistele töötajatele makstav kutsehaigushüvitis ja enne aruandekuupäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevad teadus-arenduskeskuse kulud. Kutsehaigushüvitiste eraldiste arvutamisel on kasutatud eesti Statistikaameti poolt avaldatud keskmise eluea näitajaid ja kutsehaigushüvitise määratud makseid. Pikaajalise eraldiste diskonteerimisel on kasutatud sisemist intressimäära 4%.

Lisa 21. Sihtfinantseerimine

	31.12.2019					31.12.2020	
	Nõuded	Kohustised	Laekunud	Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	Kajastatud tulemiaruandes	Nõuded	Kohustised

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks

EV Sotsiaal-ministeerium	439 261	1 003	1 323 750	0	2 271 467	1 386 978	0
Abbott Medical Estonia OÜ	0	0	0	37 972	37 972	0	0
TÜ Kliinikumi Lastefond	0	0	0	37 847	37 847	0	0
Kokku	439 261	1 003	1 323 750	75 819	2 347 286	1 386 978	0

Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks

EV Rahandus-ministeerium	0	33 250	67 863	0	39 964	0	61 149
ABBVIE Biopharmaceuticals BMBH Eesti	0	4 431	0	0	629	0	3 802
Eesti Töötukassa	1 494	0	16 219	0	15 414	689	0
Protobios OÜ	0	9 127	0	0	0	0	9 127
University Medical Centre Utrecht	0	14 372	29 121	0	22 135	0	21 358
TÜ Kliinikumi Lastefond	0	0	0	21 112	21 112	0	0
Keskkonna-investeeringute Keskus	0	0	8 806	0	8 806	0	0
Riga Stradinš University	0	0	10 608	0	9 901	0	707
Archimedes SA	0	14 695	0	0	0	0	14 695
Karolinska Institutet	0	0	0	1 067	1 067	0	0
Tartu Ülikool	129 275	0	289 041	0	255 314	95 548	0
University of Tampere	0	0	163 642	0	33 816	0	129 826
Eesti Olümpiakomitee	440	0	2 450	0	1 598	0	412
Kokku	131 209	75 875	587 750	22 179	409 756	96 237	241 076
Kõik kokku	570 470	76 878	1 911 500	97 998	2 757 042	1 483 215	241 076

	31.12.2018					31.12.2019	
	Nõuded	Kohustised	Laekunud	Saadud mitterahaline sihtfinantseerimine	Kajastatud tulemiaruandes	Nõuded	Kohustised

Sihtfinantseerimine põhivara soetamiseks

Karolinska Institutet	0	0	0	14 800	14 800	0	0
EV Sotsiaal-ministeerium	407 263	0	2 186 272	0	2 217 267	439 261	1 003
TÜ Kliinikumi Lastefond	0	0	0	311 988	311 988	0	0
Kokku	407 263	0	2 186 272	326 788	2 544 055	439 261	1 003

Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks

EV Rahandus-ministeerium	0	0	84 830	0	51 580	0	33 250
ABBVIE Biopharmaceuticals BMBH Eesti	0	4 431	0	0	0	0	4 431
Eesti Töötukassa	1 706	0	21 630	0	21 418	1 494	0
Protobios OÜ	0	11 000	0	0	1 873	0	9 127
University Medical Centre Utrecht	0	43 807	0	0	29 435	0	14 372
Reserca Biomedica	12 370	0	0	0	-12 370	0	0
EV Siseministeerium	0	0	0	13 049	13 049	0	0
Sportmeditsiini Sihtasutus	6 008	0	8 336	0	2 328	0	0
EV Sotsiaal-ministeerium	0	0	200 000	0	200 000	0	0
LINET SPOL.SR.O	817	0	0	0	-817	0	0
JAMK University of Applied Sciences	453	0	0	0	-453	0	0
TÜ Kliinikumi Lastefond	0	0	0	33 238	33 238	0	0
Tervisetehnoloogiaste Arenduskeskus AS	7 711	0	6 871	0	-840	0	0
Tartu Ülikool	80 595	0	153 770	0	202 450	129 275	0
Archimedes SA	0	14 695	0	0	0	0	14 695
Eesti Olümpiakomitee	3 463	729	3 500	0	1 206	440	0
Kokku	113 123	74 662	478 937	46 287	542 097	131 209	75 875
Kõik kokku	520 386	74 662	2 665 209	373 075	3 086 152	570 470	76 878

Põhivara sihtfinantseerimiseks saadud vahendeid on kasutatud Kliinikumi tervisekeskuse ehituseks meditsiiniaparatuuri soetamiseks. Tegevuskulude sihtfinantseerimise vahendeid on kasutatud grandiprojektide toetuseks, rahvusvahelistes uuringutes osalemiseks jm tegevuskulude sihtfinantseerimiseks.

Lisa 22. Tulu ettevõtlusest

	2020	2019
Tervishoiuteenuste müük haigekassale	226 541 750	206 667 784
Bilansipäevaks lõpetamata haigusjuhtude mõju	741 738	602 780
Tervishoiuteenuste müük teistele asutustele	11 153 311	12 570 729
Kiirabiteenuse osutamine	20 348 157	16 687 956
Tervishoiuga seotud kauba ja mittemeditsiiniliste teenuste müük	10 775 469	10 976 311
Tervishoiuteenuste müük elanikkonnale	6 675 236	7 933 651
Kokku	276 235 661	255 439 211

Lisa 23. Muud tulud

	2020	2019	Lisa
Kasum materiaalse põhivara müügist	33 445	11 221	15
Rendi-ja üüritulu	842 988	814 466	
Julgeolekuvaru uuendamise ja hoidmise tulud	217 163	231 474	
Kingina saadud raha	12 910	87 681	
Toitlustamisteenuse tulud	1 014 587	1 304 273	
Muude teenuste müügitulud	305 514	284 390	
Transportteenus	60 408	58 792	
Tegevustoetus riigieelarvest	887 000	913 000	
Tegevustoetus omavalitsustelt	21 660	32 023	
Tegevustoetus muudelt asutustelt	142 025	41 705	
Trahvid ja viivised	101 450	53 598	
Muud tulud	5 907	38 569	
Muud äritulud kokku	3 645 057	3 871 192	

Lisa 24. Tegevuskulud

	2020	2019
Üür ja rent	383 077	346 243
Energia	3 380 376	3 578 976
Elektrienergia	2 035 740	2 198 758
Soojusenergia	1 344 636	1 380 218
Kinnistute, hoonete ja ruumide remondikulud	231 599	185 244
Kinnistute, hoonete ja ruumide ülalpidamise kulud	2 677 507	1 994 384
Ravimid	25 164 374	24 053 465
Meditsiinilised materjalid	32 696 922	29 579 123
Tervishoiuteenuste ostukulud	2 623 752	2 773 253
Mitmesugused bürookulud	1 126 972	782 112
Koolituste ja töölähetuste kulud	461 631	1 412 503
Põhivara ja kuluinventari remont ja hooldus	2 714 673	2 055 162
Transport ja sõidukite ülalpidamise kulud	1 122 442	1 231 086
Toitlustamine ja toiduained	1 682 801	1 711 153
Infotehnoloogiakulud	1 661 116	1 441 454
Inventar, ameti-eririietus	280 116	259 298
Kaubad müügiks	1 775 840	2 338 580
Uurimis- ja arendustööd	1 335 429	202 532
Muude teenuste ostukulud	1 163 604	1 153 425
Kokku mitmesugused tegevuskulud	80 482 231	75 097 993

Lisa 25. Tööjõukulud

	2020	2019
Palgakulu	123 806 322	110 444 312
Sotsiaalmaksud	40 655 036	36 280 309
Kokku tööjõukulud	164 461 358	146 724 621
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	5 244	5 126

Lisa 26. Muud kulud

	2020	2019
Ühingute ja liitude liikmemaksud	33 968	41 946
Antud sihtfinantseerimine, sihtfinantseerimise vahendamine	50 239	15 236
Kahjutasud	1 540 302	12 231
Sisendkäibemaksukulud	15 089 454	13 127 929
Muud	68 927	39 047
Kokku	16 782 890	13 236 389

Lisa 27. Intressikulud

	2020	2019
Intressikulu laenudelt	-141 193	-235 640
Intressikulu kapitalirendilt	-11 512	-7 955
Intressikulu muudelt kohustustelt	-84	-2 147
Kokku	-152 789	-245 742

Lisa 28. Muud finantstulud ja -kulud

	2020	2019
Intressitulud	13 657	52 201
Intressituluhoiustelt	4 698	44 374
Muud intressitulud	8 959	7 827
Finantstulud investeringutelt	102 680	0
Finantstulud- ja kulud kokku	116 337	52 201

Finantstuludena investeringutelt on kajastatud tütarettevõtte OÜ Valga Haigla Apteegi müügihinna (135 000 eurot) ja OÜ Valga Haigla Apteek omakapitali (32 320 eurot) vahet müügihetkel.

Lisa 29. Seotud osapooled

Aruandekohustustlase emaettevõtja nimetus: **Sihtasutus Tartu Ülikooli Kliinikum**
Riik, kus aruandekohustustlase emaettevõtja on registreeritud: **Eesti Vabariik**

Liikmete arv majandusaasta lõpu seisuga	31.12.2020	31.12.2019
Juriidilisest isikust liikmete arv	3	3

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused	2020	2019
Arvestatud tasu	766 830	946 582
Sõiduautode renditasu ja isikliku sõiduvahendi hüvitis	17 236	10 078

Aruandeperioodil ega võrdlusperioodil nõukogu ja juhatuse liikmetele soodustusi ei ole antud.

Juhatuse liikmetega teenistuslepingu ennetähtaegsel lõpetamisel kaasneks sõltuvalt aruande kuupäeval kehtinud lepingutele lahkumishüvitise maksmine Kliinikumile 100 500 eurot (3 kuutasu ulatuses), Tartu Kiirabile summas 9 310 eurot (2 kuutasu ulatuses) Lõuna-Eesti Haiglale summas 28 896 eurot (6 kuutasu ulatuses), Valga Haiglale summas 14 000 eurot (4 kuutasu ulatuses). Põlva Haigla juhatuse liikmetele lahkumishüvitist ei maksta.

Tulenevalt avaliku sektori finantsarvestuse ja aruandluse juhendile avalikustatakse muude seotud osapooltega tehtud tehingute osas informatsioon vaid nende tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele, turutingimustele või aruandekohustustlase poolt kehtestatud sisedokumentatsiooni üldistele nõuetele. 2020. ja 2019. aastal seotud isikutega tehingute hulgas selliseid tehinguid ei olnud.

Lisa 30. COVID-19 tingitud mõju tegevusele

2020. aasta alguses kinnitati uue koroonaviiruse (COVID-19) olemasolu ning praeguseks on see levinud üle kogu maailma, sealhulgas Eestisse ning selle mõju ei ole taandunud ka peale 31.12.2020, põhjustades probleeme ettevõtetele ja majandustegevusele, mõjutades sealhulgas ka Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum ja tema tütarettevõtjate tegevust.

13.03.2020 moodustas Tartu Ülikooli Kliinikumi juhatus kriisijuhtimise meeskonna, kelle ülesanne oli välja anda juhiseid üleriigilise eriolukorra tingimustes tavapärase ja erakorralise töö korraldamiseks Kliinikumis.

Seati sisse osakonnad COVID-19 patsientidele: isolatsioonipalatid erakorralise meditsiini osakonnas, nakkushaiguste osakond ja intensiivravi osakond. Ühtlasi loodi COVID-19 juhendid patsientide raviks. Hilissügisel taasavati osakonnad COVID-19 patsientidele kevadest oluliselt suuremas mahus.

Haigla toimivuse tagamiseks tuli kasutusele võtta erinevaid meetmeid SARS-CoV-2 viiruse levimise tõkestamiseks ja tagada haiglaravil viibivate patsientide ning töötajate kaitse. Kliinikumil õnnestus kaitsta nii töötajaid kui ka patsiente haiglasisestest puhangutest. Jätkus ka ravi, mida ei olnud võimalik edasi lükata. Lisaks erakorralise meditsiini osakonnale ja traumapunktile jätkus Kliinikumis vältimatu abi osutamine kõikides kliinikutes. Pandeemia tõttu suurenesid isikukaitsevahendite ja tööõukulud, mida kattis Eesti Vabariigi Valitsuse poolt eraldatud täiendav finantseerimine. Kuna eriolukorra ajal oli plaaniline tegevus peatatud, siis vähenes sellel perioodil tervishoiuteenuste müük ligi 25%.

27.12.2020 alustas Tartu Ülikooli Kliinikum vaktsineerimist COVID-19 haiguse vastu. Esimesena vaktsineeriti COVID-19 patsientidega vahetut kokkupuudet omavaid Kliinikumi tervishoiutöötajaid.

Kuna olukord on jätkuvalt ebakindel ja kiiresti arenev, ei pea juhtkond otstarbekaks kvantitatiivse hinnangu andmist COVID-19 haiguspuhangu võimaliku mõju kohta Kliinikumi kontsernile, kuid juhtkond jätkab koroonaviiruse kriisi mõju monitoorimist Sihtasutuse Tartu Ülikooli Kliinikum ja tema tütarettevõtjate tegevusele.

Lisa 31. Bilansiväline vara

Kuludesse on kantud soetusmaksumuses:	31.12.2020	31.12.2019
Väheolulise maksumusega väikevara kokku:	1 070 628	917 823
sh meditsiiniline väikevara	644 809	592 542
sh infotehnoloogiline väikevara	234 934	201 778
sh muu mittemeditsiiniline väikevara	190 885	123 503

Kliinikumi kasutuses on meditsiinilist aparatuuri tasuta kasutamise lepingute ja hoiulepingute alusel kokku summas	31.12.2020	31.12.2019
	253 187	253 187

Lisa 32. SA Tartu Ülikooli Kliinikum bilanss

	31.12.2020	31.12.2019
VARAD		
Käibevarad		
Raha	40 562 717	55 976 716
Nõuded ja ettemaksed	33 184 788	17 503 686
Varud	6 112 311	4 352 320
Käibevarad kokku	79 859 816	77 832 722
Põhivarad		
Finantsinvesteeringud	4 673 854	4 673 854
Nõuded ja ettemaksed	61 814	48 943
Kinnisvarainvesteeringud	28 525	29 734
Materiaalsed põhivarad	122 120 406	111 266 986
Immateriaalsed põhivarad	6 425 244	6 097 203
Põhivarad kokku	133 309 843	122 116 720
VARAD KOKKU	213 169 659	199 949 442
KOHUSTUSED JA NETOVARA		
Lühiajalised kohustused		
Laenukohustused	2 596 372	2 631 604
Võlad ja ettemaksed	34 268 502	25 550 421
Eraldised	1 715 023	3 171 945
Sihtotstarbelised tasud, annetused, toetused	241 076	75 875
Lühiajalised kohustused kokku	38 820 973	31 429 845
Pikaajalised kohustused		
Laenukohustused	19 529 738	22 126 110
Eraldised	4 188 441	186 853
Pikaajaliseed kohustused kokku	23 718 179	22 312 963
KOHUSTUSED KOKKU	62 539 152	53 742 808
Netovara		
Sihtkapital	33 773 392	33 773 392
Eelmiste perioodide akumuleeritud tulem	112 433 242	101 436 421
Aruandeperioodi tulem	4 423 873	10 996 821
NETOVARA KOKKU	150 630 507	146 206 634
KOHUSTUSED JA NETOVARA KOKKU	213 169 659	199 949 442

Lisa 33. SA Tartu Ülikooli Kliinikum tulemiaruanne

	2020	2019
Annetused ja toetused	2 749 489	2 087 906
Tulu ettevõtlusest	227 976 438	213 810 043
Muud tulud	2 729 099	2 887 920
Kokku tulud	233 455 026	218 785 869
Mitmesugused tegevuskulud	-74 040 652	-68 051 751
Tööjõukulud	-128 366 356	-115 028 907
Põhivara kulum ja väärtuse langus	-11 211 409	-13 018 872
Muud kulud	-15 294 939	-11 499 920
Kokku kulud	-228 913 356	-207 599 450
Põhitegevuse tulem	4 541 670	11 186 419
Intressikulud	-128 273	-234 585
Muud finantstulud ja -kulud	10 476	44 987
Aruandeaasta tulem	4 423 873	10 996 821

Lisa 34. SA Tartu Ülikooli Kliinikum rahavoogude aruanne

	2020	2019
Rahavood majandustegevusest		
Põhitegevuse tulem	4 541 670	11 186 419
Korrigeerimised		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	11 211 409	13 018 872
Kapitaliseeritud kulud	-86 727	-70 923
Kasum põhivara müügist	-13 307	-4 417
Tuludesse kantud sihtfinantseerimine	-2 749 489	-2 087 906
Muud mitterahalised tehingud põhivaraga	-75 819	-26 788
Eraldiste moodustamine	2 565 747	150 927
Muud mitterahalised tehingud	-12 248	41 706
Nõuete ja ettemaksete muutus	-14 723 352	20 010 817
Varude muutus	-1 759 991	374 407
Kohustuste ja ettemaksete muutus	8 687 323	2 214 296
Makstud intressid	-171 836	-238 139
Laekumised sihtotstarbelistest laekumistest	571 531	559 733
Rahavood majandustegevusest kokku	7 984 911	45 129 004
Rahavood investeerimistegevusest		
Laekumised sihtfinantseerimisest	1 274 540	1 109 868
Tasutud materiaalse ja immateriaalse põhivara soetamisel	-22 091 348	-15 073 438
Laekunud materiaalse ja immateriaalse põhivara müügist	28 199	4 417
Laekunud intressid	4 071	43 959
Rahavood investeerimistegevusest kokku	-20 784 538	-13 915 194
Rahavood finantseerimistegevusest		
Saadud laenude tagasimaksed	-2 614 372	-2 632 372
Rahavood finantseerimistegevusest kokku	-2 614 372	-2 632 372
Rahavood kokku	-15 413 999	28 581 438
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	55 976 716	27 395 278
Raha ja raha ekvivalentide muutus	-15 413 999	28 581 438
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	40 562 717	55 976 716

Lisa 35. SA Tartu Ülikooli Kliinikum netovara aruanne

	Sihtkapital	Akumuleeritud tulem	Kokku netovara
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2018	33 773 392	106 313 882	140 087 274
Aruandeaasta tulem	0	10 996 821	10 996 821
Saldo 31.12.2018	33 773 392	117 310 703	151 084 095
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	-4 671 874	-4 671 874
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	5 929 701	5 929 701
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2019	33 773 392	118 568 530	152 341 922
Aruandeaasta tulem	0	4 423 873	4 423 873
Saldo 31.12.2020	33 773 392	122 992 403	156 765 795
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus	0	-4 671 874	-4 671 874
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil	0	7 580 002	7 580 002
Korrigeeritud konsolideerimata netovara 31.12.2020	33 773 392	125 900 531	159 673 923

